

ERA. T-76.1.11478

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklik Ehituskomitee

KULTUURIMÄLESTISTE

RIIKLIK PROJEKTEERIMISE INSTITUUT

MUINSUSKAITSEAMET

ARHIIV

A-1229

Objekt: TAMKI mitmesugused

Sifr. nr.: IV-83041

Tellija: Tallinna Linna RSN TK APPV Arhitektuuri Mälestusmärkide

Kaitse Inspeksioon

Teostaja: _____

Fotokoopia J. Naha käsikirjalistest

materjalidest ja fotodest

Köide VIII

Viru tn. 11

Direktor _____

Peainsener _____

Osakonna juhataja _____

Osakonna peaarhitekt _____

Projekti peainsener _____

Peaspetsialist _____

T. Eriit

J. Pamm

Tallinn 19 84

TÖÖ KOOSSEIS

- Köide I Fotokoopia J. Naha käsikirjalistest materjalidest.
1. märkmik "Vana Tallinna ehitused" (Müürivahe,
Lühike Jalg, Rüütli (pr. Rataskaevu) t.)
- Köide II Sama, 2. märkmik "Vana Tallinna ehitused"
(Raekoja pl., Harju t.)
- Köide III Sama, 3. märkmik, "Bürgerhaus", (Rüütli
(pr. Rataskaevu), Niguliste t.)
- Köide IV 4. märkmik "Tallinna Ajaloomuuseum" "
- Köide V Fotokoopia J. Naha käsikirjalistest materjalidest.
5. märkmik "Purustatud hooned V.-Tallinnas" ^{II. 1944}
(Niguliste, Kullassepa, Dunkri (pr. Vana Tooma) t.)
- Köide VI Sama, 6. märkmik "Purustusi Tallinna vanalinnas
1944" (Kullassepa, Harju t.)
- Köide VII Sama, 7. märkmik "Purustatud hooned V.-Tallinnas.
1944" (Harju, Niguliste, Rüütli (pr. Rataskaevu)
t.)
- Köide VIII Fotokoopia J. Naha käsikirjalistest materjalidest
ja fotodest, Viru tn. 11 "

Köite koostas:

H. Samel

SAATEKS

Käesolev töö on VIII osa J. Naha käsikirjaliste materjalide fotokoopiatest ja sisaldab tema poolt arvatavasti 1931. aastal kogutud materjale Viru tn. 11 asunud keskaegse kaupmehe-elamu kohta.

Originaalkaust asub Eesti NSV MN Riikliku Ehituskomitee Vabariikliku Arhitektuurimälestiste Kaitse Inspektsiooni arhiivis Tallinnas Uus tn. 18.

Originaalmaterjal on mitmesuguses suurustes fotodel ja paberlehekestel, mis on omakorda autori poolt kleebitud 23 x 37 cm suurustele lehtedele (mootjoonised on liimitud vasakust servast kleebistega). Lehed on numereeritud ja asetatud 27x40,5 cm suuruste sinist värvi pappkaante vahele. Esikaane üleval paremas nurgas on mäрге "18.", mis ilmselt viitab kausta järjenumbrile autori isiklikus arhiivis, ja all paremas nurgas kleebis kirjaga "Viru tän. 11". Kaustas esimese lehe allservas on käsikirjaline mäрге "Juh. Naha, Sakala 45-2 - Tallinn" ja Juban Naha eksliibrispitsati punast värvi jäljend.

Kunstnik Juhan Naha (1902-1982)¹ kogutud materjalide antud osa sisaldab 14 fotot, 5 moodsus 1:100 tehtud põhiplaani, suurel hulgal skitse ja visandeid maja fassaadidest, ruumidest, detailidest ja raidkividest, samuti eskiise ruumide rekonstruktsioonikatsetest keskaegses mahus.

¹ Elulugu vt. T.Hagelberg (koostaja). Fotokopiiä J. Naha käsikirjalistest materjalidest. Kõide I. Tallinn, 1984, lk. 3. Käsikiri KRPI arhiivis A-

Lisaks eelnevale on kausta paigutatud ka üks ajalehe väljalõige (6.06.1931), kus kirjutatakse, et Viru tn. 11 asuv keskaegne maja on plaanis lammutada.

Viru t. 11 (kinnistu 369, vt. lisad 1 ja 2) kohal asunud hooned lammutati 1931.a. Sellele kohale ehitati arh. Eugen Habermanni projekti järgi funktsionalistlikus stiilis kinohoone "Bi-Ba-Bo", mis hävis 20. sept. 1944.a. sõjatules.² Keskaegses hoones asunud ematala sammas on käesoleval ajal Vene tn. 17 asuva endise elamu dieles (Tallinna Linnamuseum), kus ta täidab oma algset funktsiooni.

Juhan Neha antud materjalidest detailsema ülevaate saamise huvides on kõik fotod ja väikesemaalilised joonised originaalidest suuremas formaadis. Suurema formaadilisi jooniseid on aga tehnilistel põhjustel vähendatud. Illustreerimiseks on ~~töö lõppu~~ lisatud sõjaeelset olukorda valgustav kvartali nr. 29 plaan ja ~~koopie~~ *väljalõige* arhitekt Eugen Habermanni koostatud, Viru tn. 11 majade lammutamise projektist_x (kinnitatud Tallinna Linnavalit-suses 26. juunil 1931.aastal).³

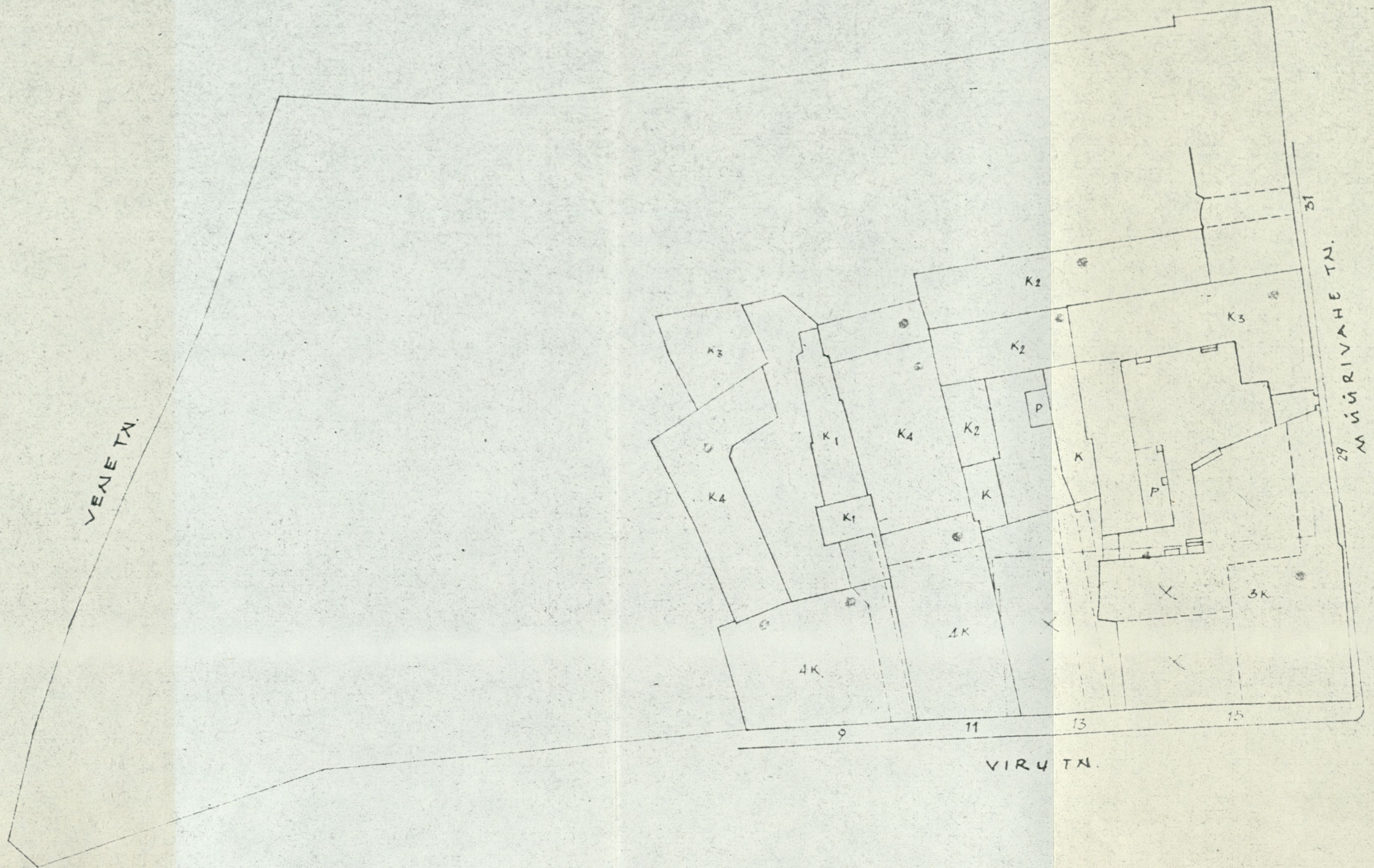
² O. Maas. Arhitektuuriajaloolised eritingimused_x Vusehituse püstitamiseks Tallinnas, Viru ja Müürivahe tänavate nurga vabale krundile, Tallinn, 1983, lk.3. Käsikiri VAMKI arhiivis

³ Sealsamas, lisa nr. 16

Originaalmaterjalide formaadid

	Lehe nr. originaal- kaustas
1. foto - 10x14	1
2. Foto - 10x14,5	1
3. foto - 9x14 (foto O.Grohmann)	2
4. foto - 10x4	2
5. foto - 10x4	3
6. foto - 10x14,5	3
7. foto - 10x14	4
8. foto - 10x14,5	4
9. foto - 10x14,5	4
10. foto - 10x14,5	5
11. foto - 10x14	5
12. foto - 14x22	6
13. foto - 4x8	6
14. foto - 3x8	6
15. eskiisjoonis - 8x11	7
16. eskiisjoonis - 15x18	8
17. eskiisjoonis - 12x18	8
18. eskiisjoonis - 11x18	9
19. eskiisjoonis - 11x22,5	9
20. eskiisjoonis - 11x17	10
21. eskiisjoonis - 17x22,5	10
22. mōõtjoonis - 9,5x3	11
23. märkmed - 15c6	12
ajalehe väljalõige - 16x24,5	12
24. mōõtjoonis 1:100 - 13x29,5	13
25. mōõtjoonis 1:100 - 18x28,5	14

26. Mõõtjoonis 1:100 19x28	15
27. Mõõtjoonis 1:100 20,5x30	16
28. Mõõtjoonis 1:100-21.5x30	17
29. Eskiisjoonis - 17,5x22	18
30. Eskiisjoonis - 14x24,5	19
31. Eskiisjoonis - 22,5x24,5	20
32. Eskiisjoonis - 24,5x32	21
33. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	22
34. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	23
35. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	24
36. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	25
37. Eskiisjoonis - 24.5x32,5	26
38. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	27
39. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	28
40. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	29
41. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	30
42. Eskiisjoonis -24,5x32,5	31
43. Eskiisjoonis - 24.5x32,5	32
44. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	33
45. Eskiisjoonis - 21x32	34
46. Eskiisjoonis - 17,5x32	35
47. Eskiisjoonis - 22x32	36
48. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	37
49. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	38
50. Eskiisjoonis - 22x32	39
51. Eskiisjoonis - 19x24,5	40
52. Eskiisjoonis - 24,5x32,5	41
53. Eskiisjoonis - 16x24	42
54. Eskiisjoonis - 165,5x24m5	43

Projekt Viiru tän. 11 asuvate majade lammutuseks.

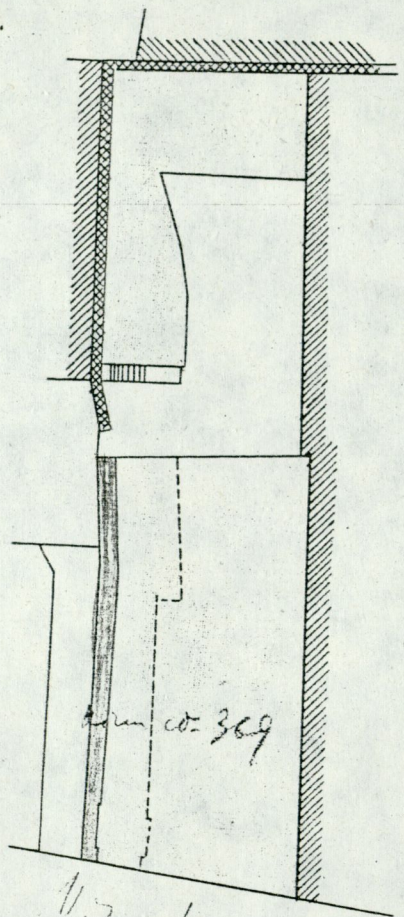

ehituse
Ehitusosakond

A. Jõnnu

Asendiplaan.
Viiru tän. 369.

Kaupetmarke - kr. 60
Eest. Kõrgetud. 26. VI 1931
Ehitusosakond
76358

Viiru 11
Viiru tän. 369.

Käesoleva projekti on Linnapea innuvallitsus
oma kodolekul, 26. VI 1931 a. kinnitanud

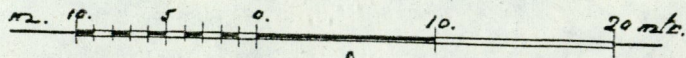
Tallinnas, 26. juunil 1931 a. M

Linnapea: *A. Jõnnu*
Ehitusosak. direktor: *A. Jõnnu*
Linnaval. sekretär: *A. Jõnnu*

25. VI 1931

A. Jõnnu

27. VI. 1931 № 646i.

Lisa 2

23. VI 1931

A. Jõnnu

15

N - 27083/1

N-27083/2

2

M

N-27084

N-27085

4

13

N-27086/2

5

44

N-27086/1

6

15

N-27087/1

N-27087/2

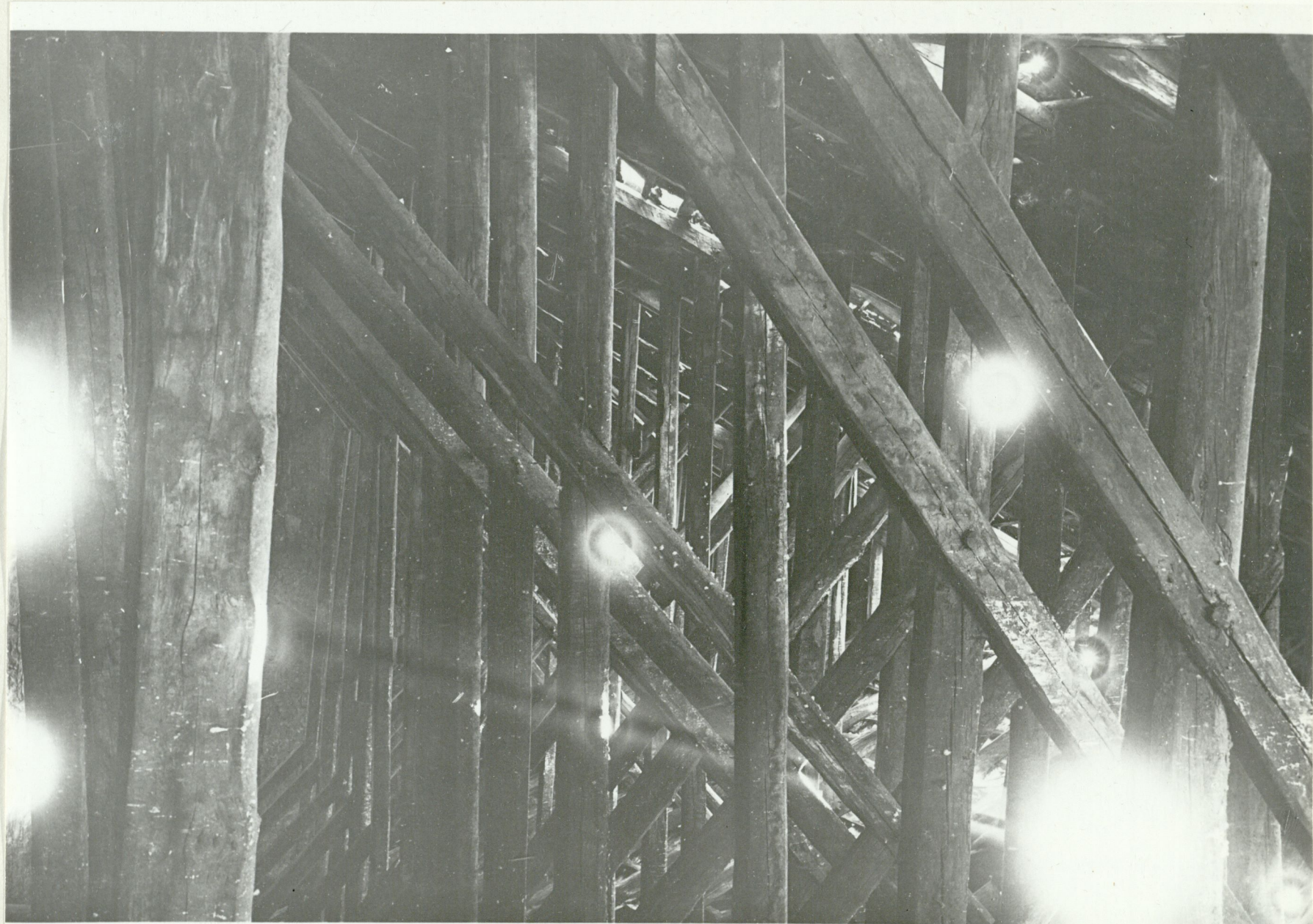

N-27088

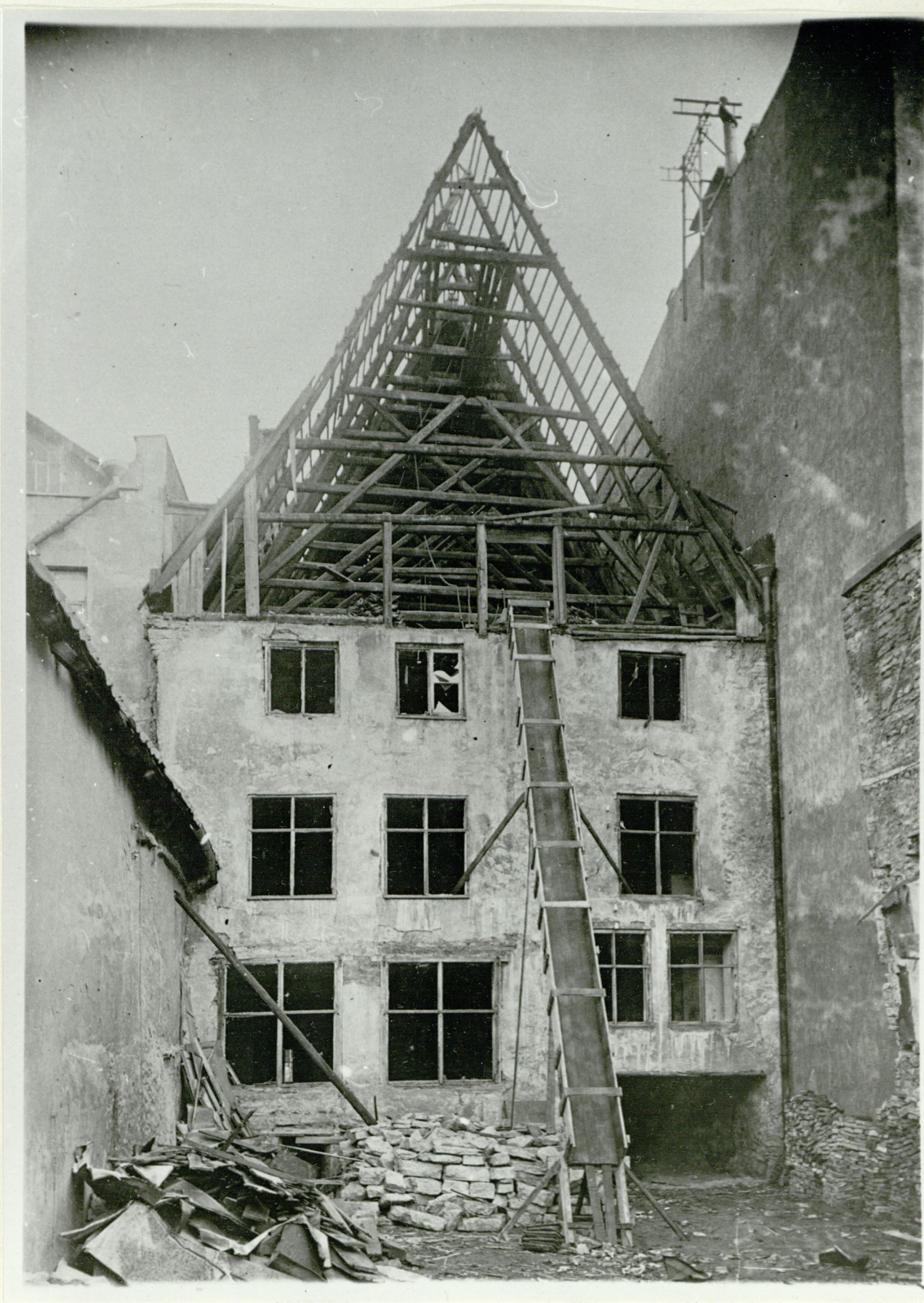

9

N-27089

10

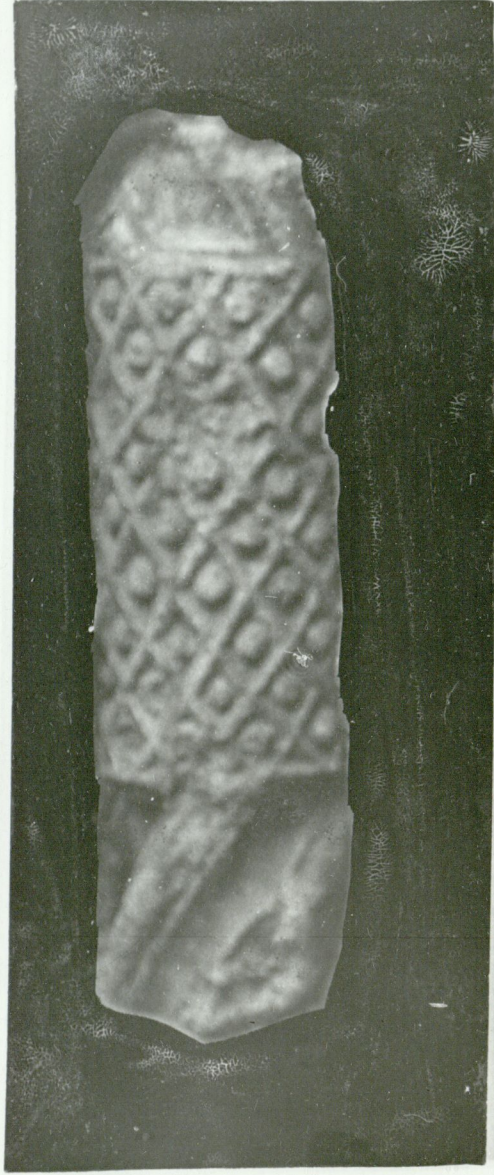

N-27090

N-27091

N-27092/2

14

H=51

8.7.31.

Arvatarasti
Tahrenholzi
majast
panti.

M. m. g.

N-27092/1

13

22

These plates are
found in the
K. M. in the
lot 1616.

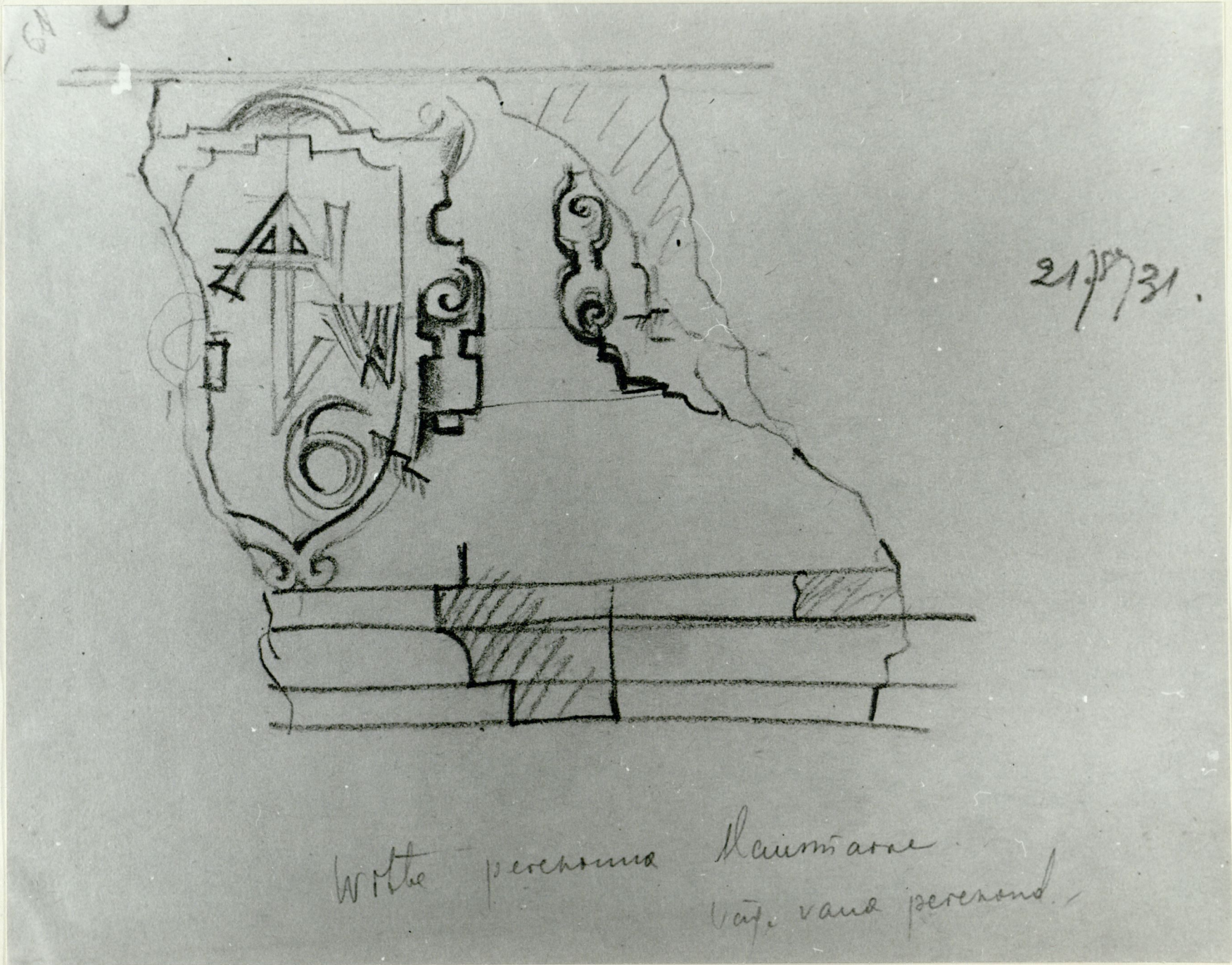
from 11. 25 32

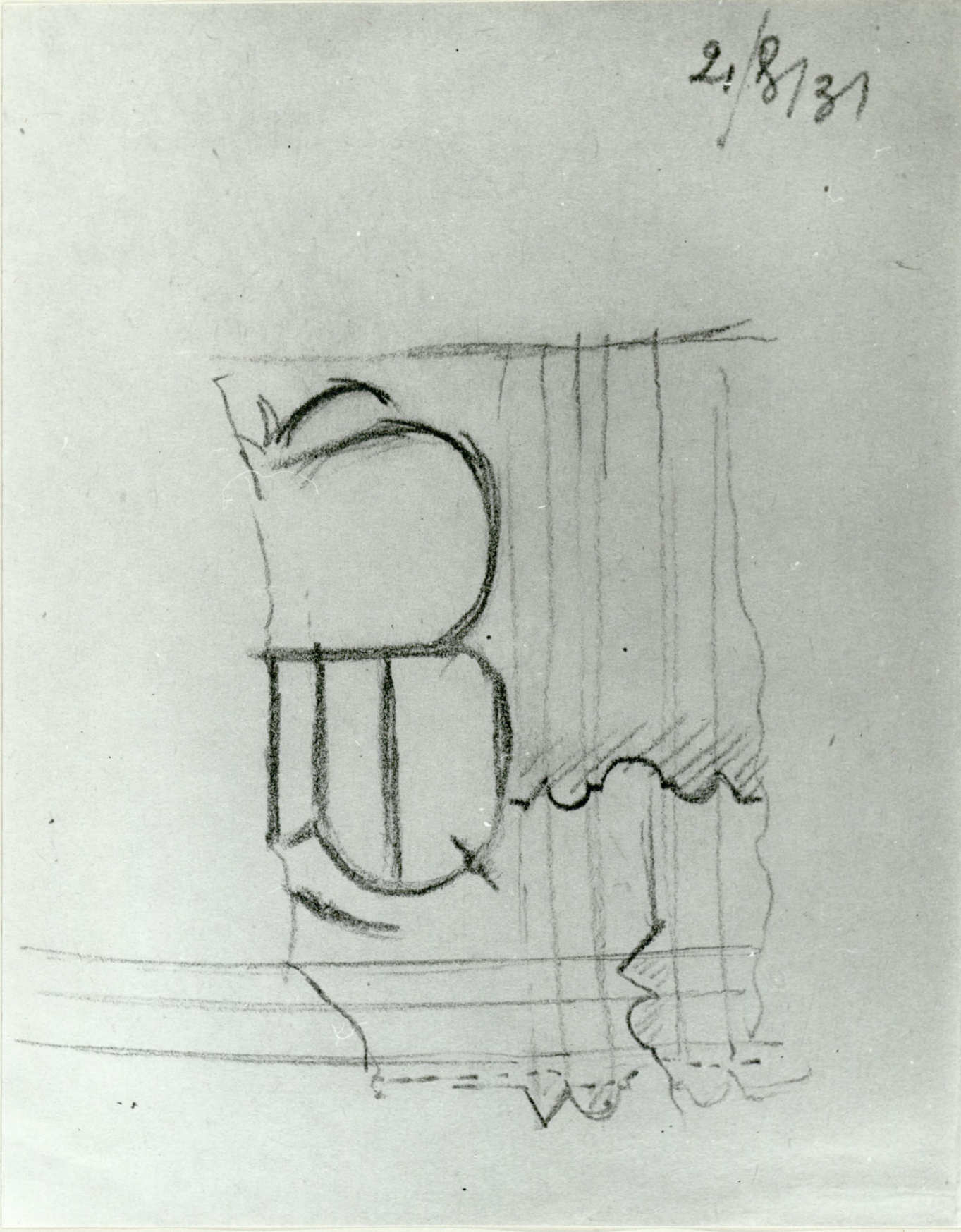
N-27093/1

N-27093/3

16

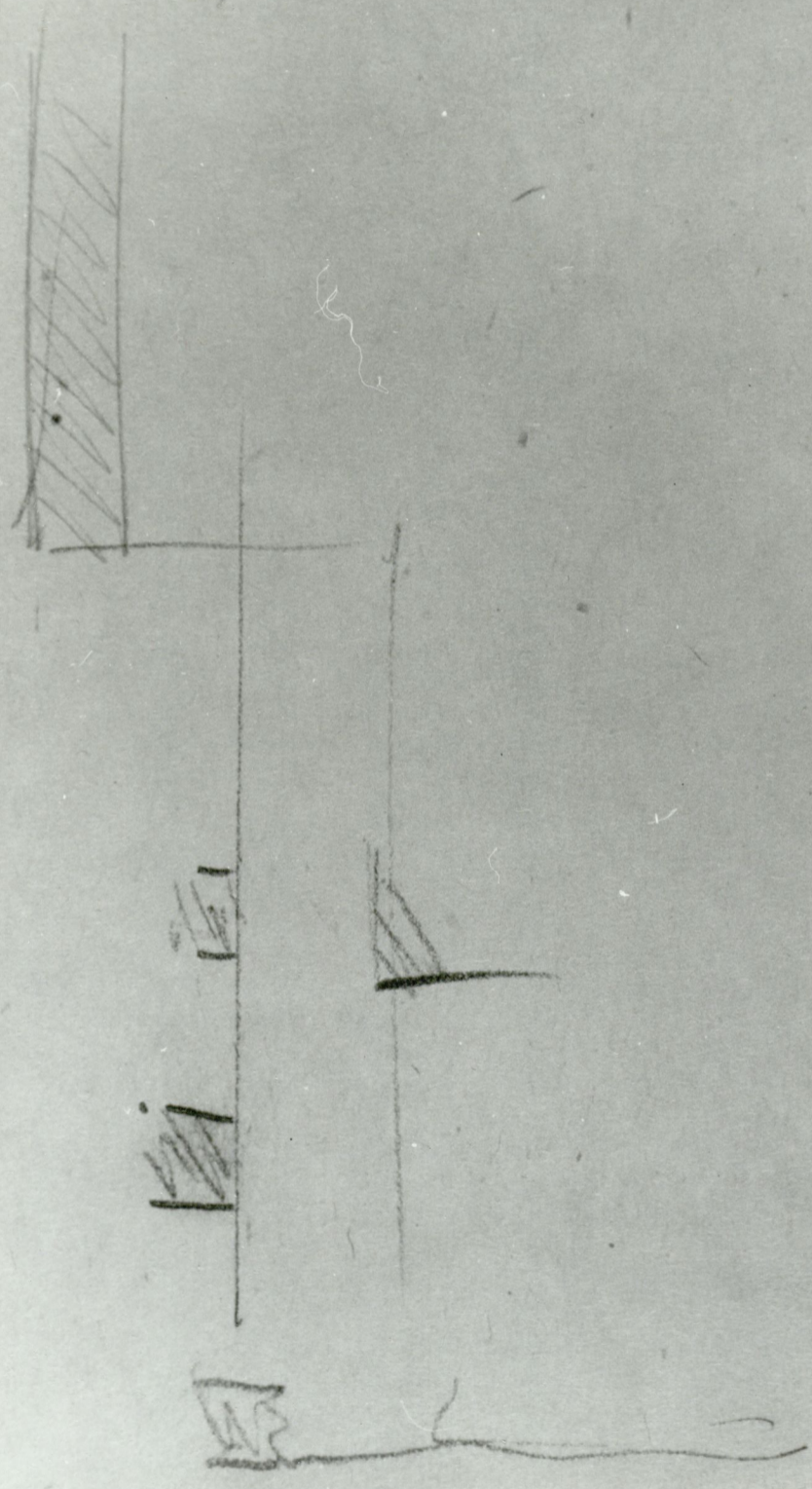

2/8/31

N-27093/2

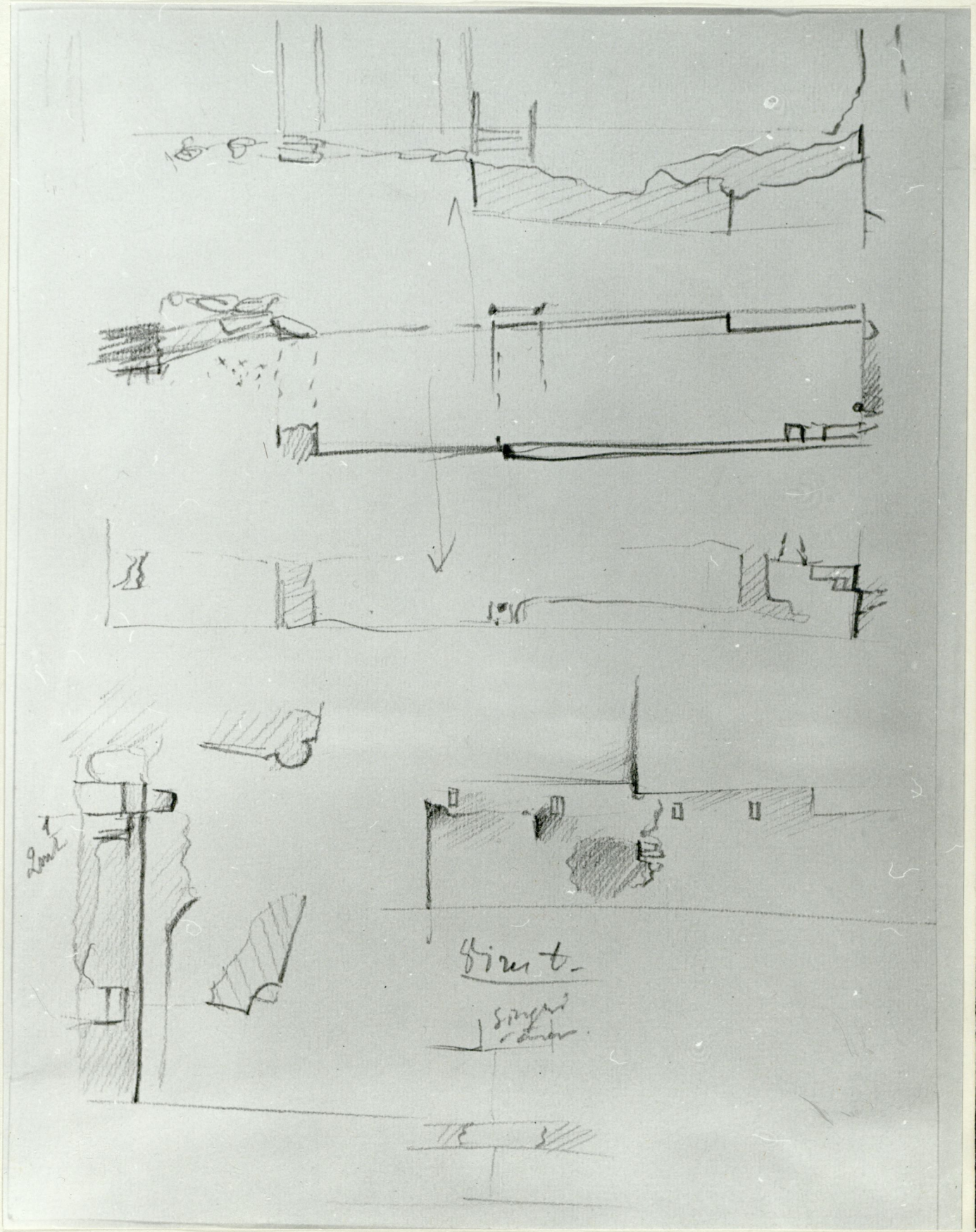
Mürrisabe

21.8.31.

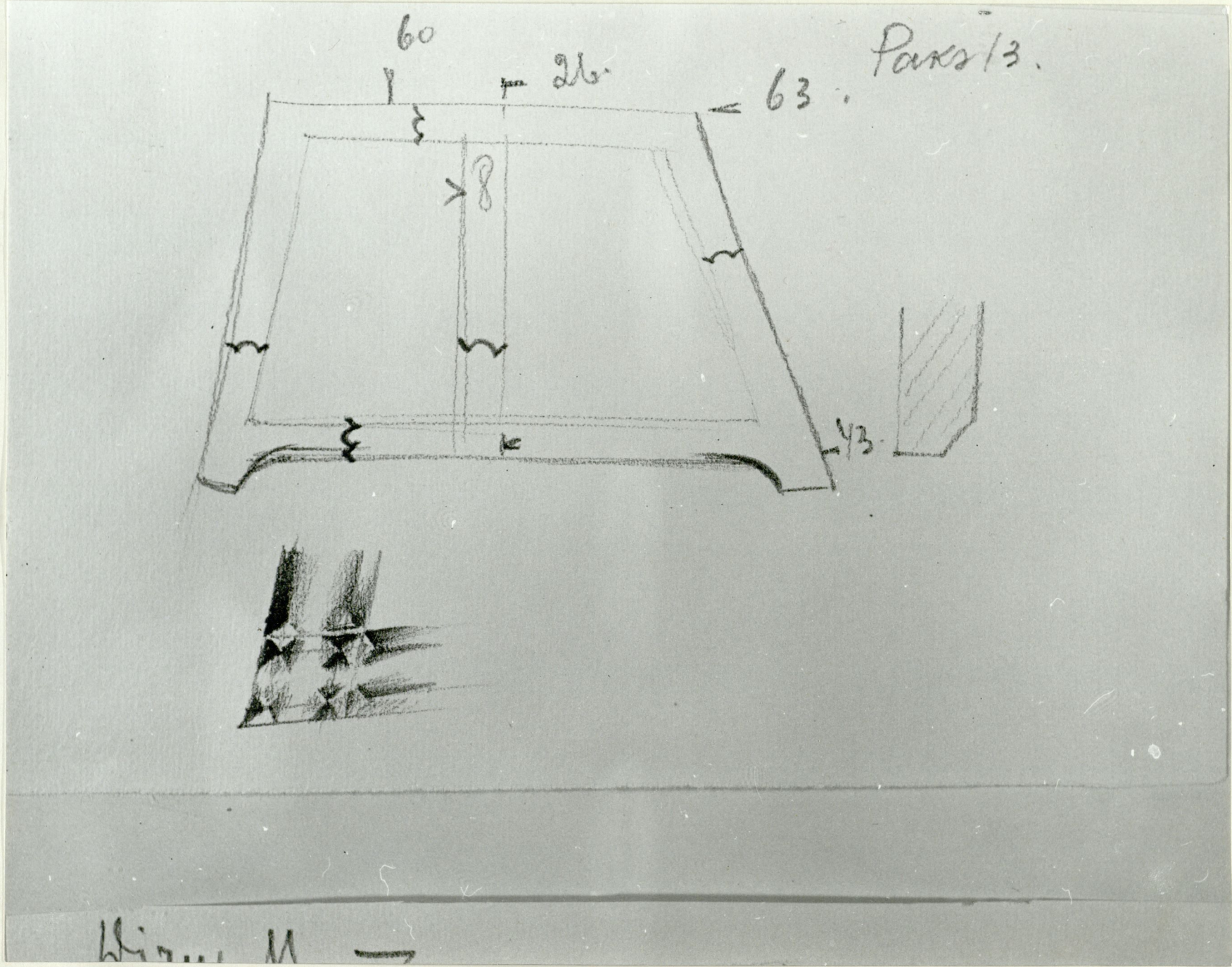
Wren Tom.

N-27094

N-27095/1

N-27095/3

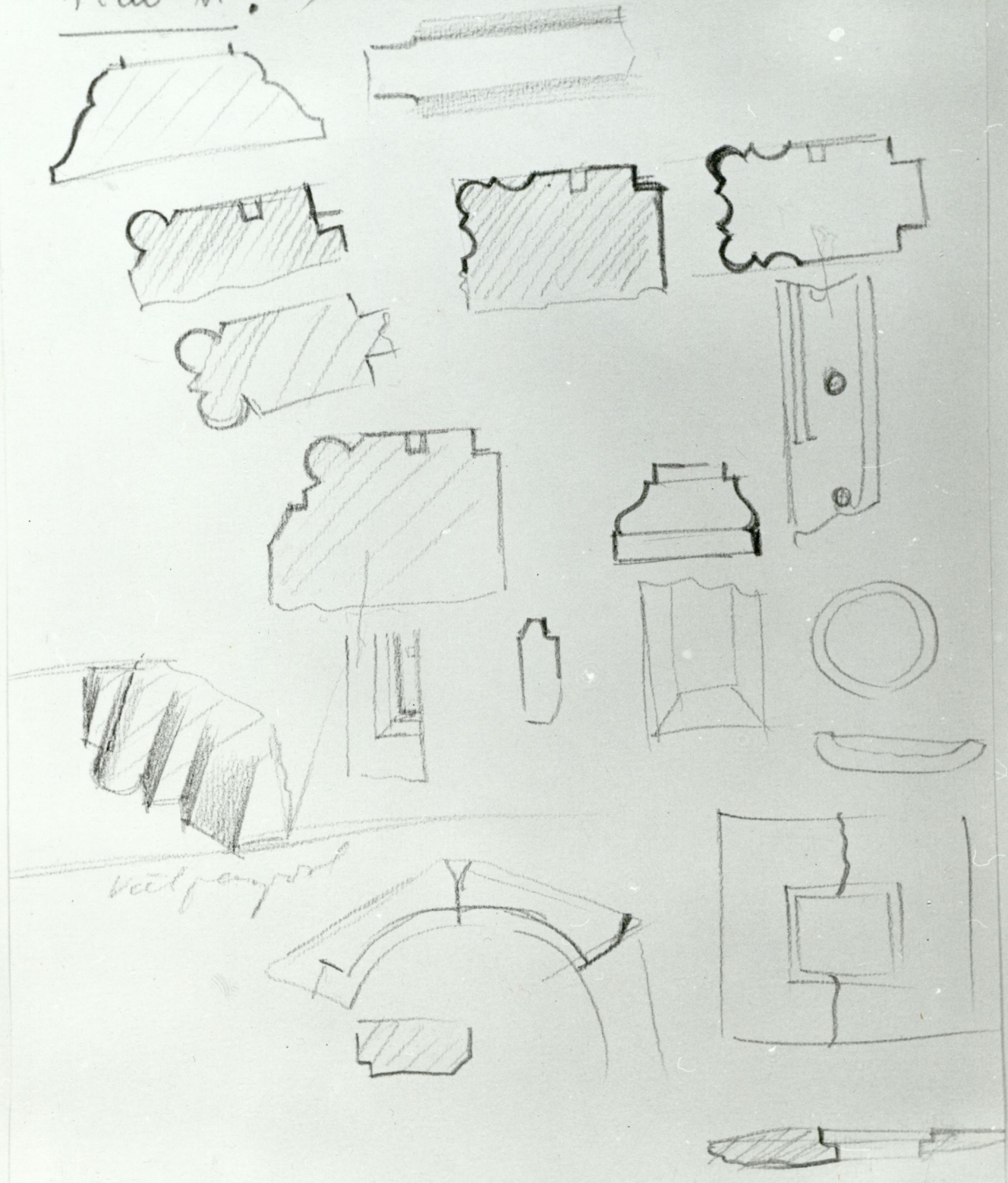

20

View M →

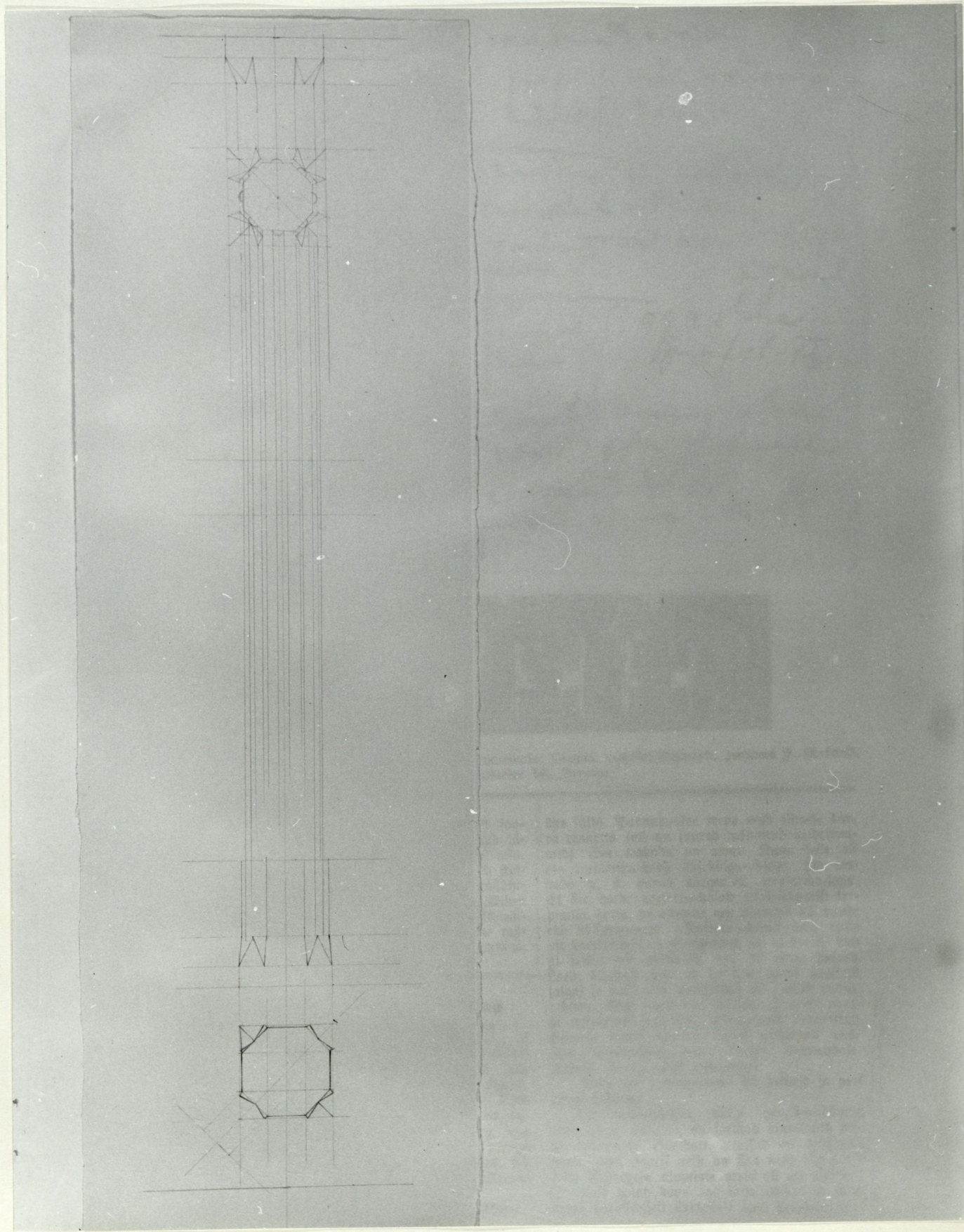
28

Hiru M. →

half pediment

N-27095/2

N-27 096

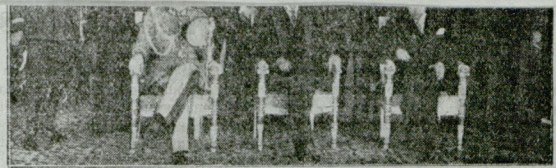
(A. Kallas)
 (Ei vaadatud)

kas ta on
 vaadatud kinnole
 profiilid võtavad
 kõrval vooli.

profiilid võtavad
 võtavad võtavad
 võtavad võtavad
 võtavad võtavad

Õnne juhtumise korral jooksid
 val mis peab võtma võtma võtma
 võtma võtma võtma võtma

Õnne juhtumise korral jooksid
 val mis peab võtma võtma võtma
 võtma võtma võtma võtma

Boosa nne valitus. Istuvad vasallalt paremale: sõjamin marekai Bihideti, president S. Rodetti, peaminister kol. Prhstor.

suuremehelased on tähtsal määral algelt soome-ugri keeli kõneluute ümberrahvustunud järeltulijad ja nende ning eestlaste vahel näit. võrdluspunktide leidmine mõiks mõnikord lihtsalt kujuneda teatavate soome-ugrilaste rassistiliste tõestamiseks. Kuid küllalt neist mõhklikest mõttedigutustest, mille siht on olnud vaid näidata, kui raske on soome-ugri keelkonna rahvaste tõuliste ühtekuuluvusest mõõda minna, liatigi neel kui need on naaberrahvad.

üks silt). Parempoolne trepp viib eelmise korraks eeskotta (all on suured võlvitud keldruruumid). See eeskoda on amar. Kuna selle all ees trepistikku-koda sisekäigu-uksega, siis eeskoda n. ä. piirab kõrgemalt trepistikku-koja. Et ära hoida korterite-kojast olukukkumist trepistikku-kotta, on esimene eelt piiratud käispuude ehk käispuu-ajaga. Korteri-kojast viib kolm uft korteritesse. Korteri-toad on madalad, kuigi mitte juft mõikesed, aga ka mitte suured. Laed: tihedalt ajetatud lai d-le (kuni pooteist jalga) ja pakfabele plankudele on laotud paane-kivi. Kõik laed on sellised. Seinad: paas-ja telliskivi segamini, mõljaspoolt krohvitud. Eelmise korra korterite-kojast pahemalt viib ülles paralleelselt kaks treppi kolmandale korrale. Sa siit edasi pööningule.

Keisraegne ehitus Tallinna peatänaval, 6.6.31.
 mis tuleb lammutamiseks. Päeval
 Tallinna omapära üheks jooneks on: selle südamel on hoidunud alal väga vanu ehitusi, on säilinud isegi kesklinna keisraegne ilme. Kuid igal aastal paratamatult lammutatakse ka vanu maju, ja ühel sellisel on käes järg, mis afub Wiru tänaval nr. 11. See maja praegu on a.-f. „Kohila paberivabrik“ omandus, sef-sab tähtselt, seest laastatuna ning segipaisatuna (teine ja kolmas hord).
 Wiru tänava mõõda kõndides mõõdami

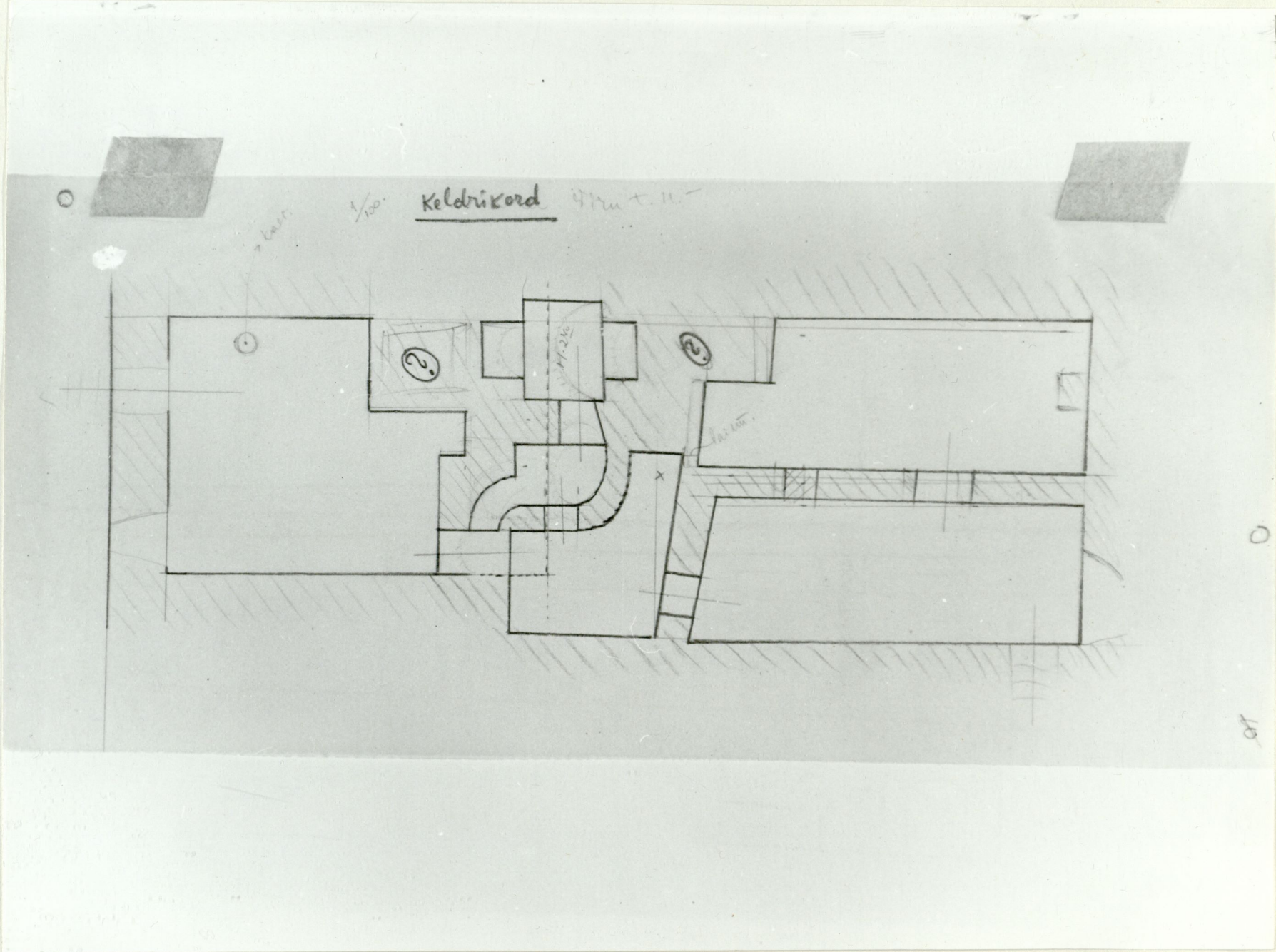
Maja on kolmekordne. All keldrid ja peal kõrge pööning.
 Et teravmürkane, kõrge goot ka-pööning ning katus püfiksid, on sariakad kinnitatud väga tugevasti. Sarikate altotjad on müüritud teina. Aal paaril neist on üks paar rühtugefid sees. Rühtugede alumiste otste all on püstioed. Sarikaid hoiaab koos aga viis käispuud, järg-neses paralleelselt üksteisele kuni käuseharjani!

pea- ja n. ä. piirab kõrgemalt trepistikku-koja. Et ära hoida korterite-kojast olukukkumist trepistikku-kotta, on esimene eelt piiratud käispuude ehk käispuu-ajaga. Korteri-kojast viib kolm uft korteritesse. Korteri-toad on madalad, kuigi mitte juft mõikesed, aga ka mitte suured. Laed: tihedalt ajetatud lai d-le (kuni pooteist jalga) ja pakfabele plankudele on laotud paane-kivi. Kõik laed on sellised. Seinad: paas-ja telliskivi segamini, mõljaspoolt krohvitud. Eelmise korra korterite-kojast pahemalt viib ülles paralleelselt kaks treppi kolmandale korrale. Sa siit edasi pööningule.

tooteid näha barbaare Euroopa esialumamata maiste jaoks. Euroopas on naaberkütid, kus tahakse Saapant ja Sittinat ehitada laopontaste abil, kuid muud on Saapant ehitada kumfi, na-ga kõrge kumfi, mida ei peaks mitte kopeerida kaittamaga, lei ei temale tahagi lähebale ei-foa. Meele rõõm peoks kartama mitterita Saapant inihitfoone. Väed ahnuh hõla mõlfa.

N-27097/1

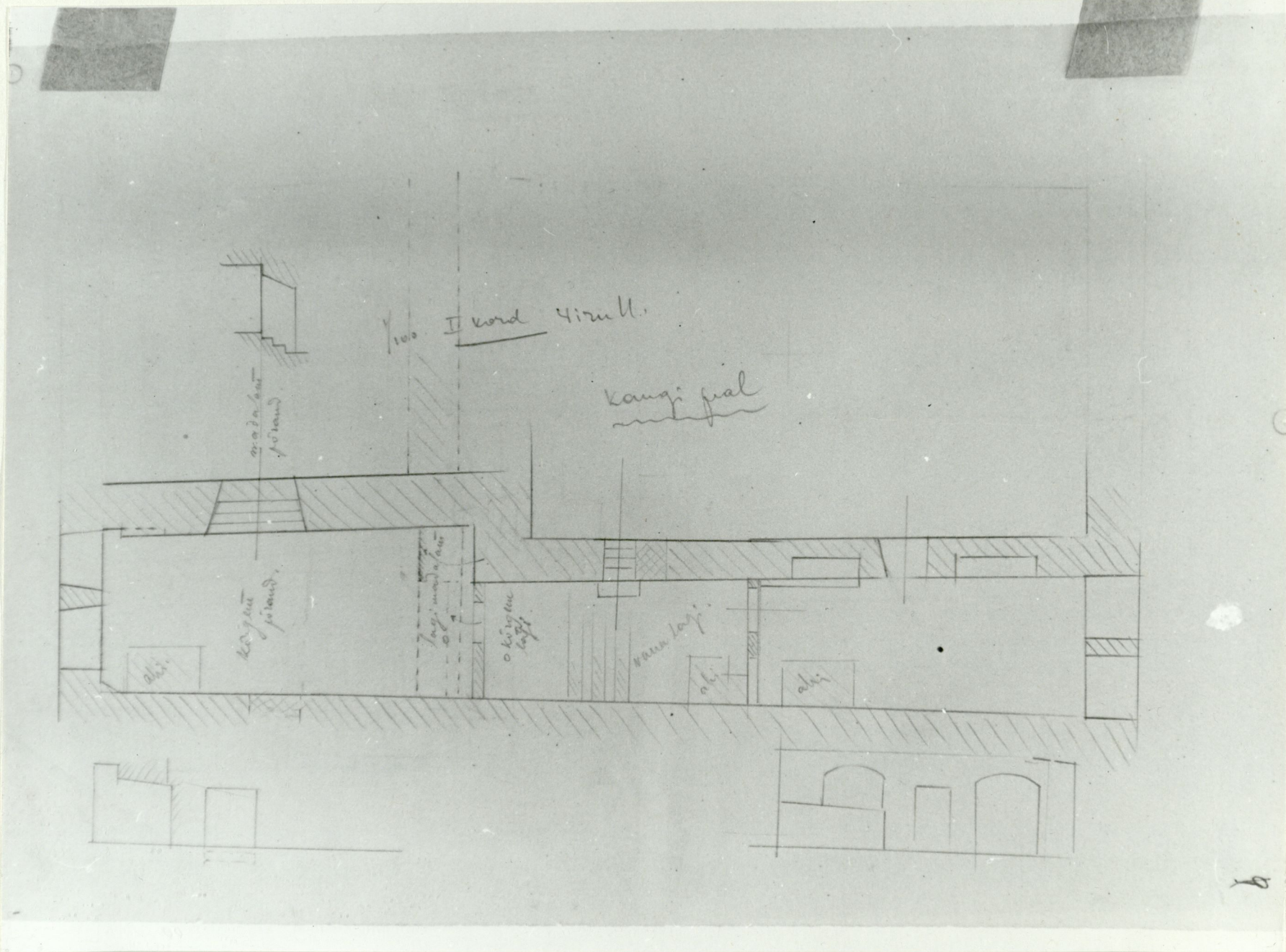
N-27097/2

24

22

N-27098/1

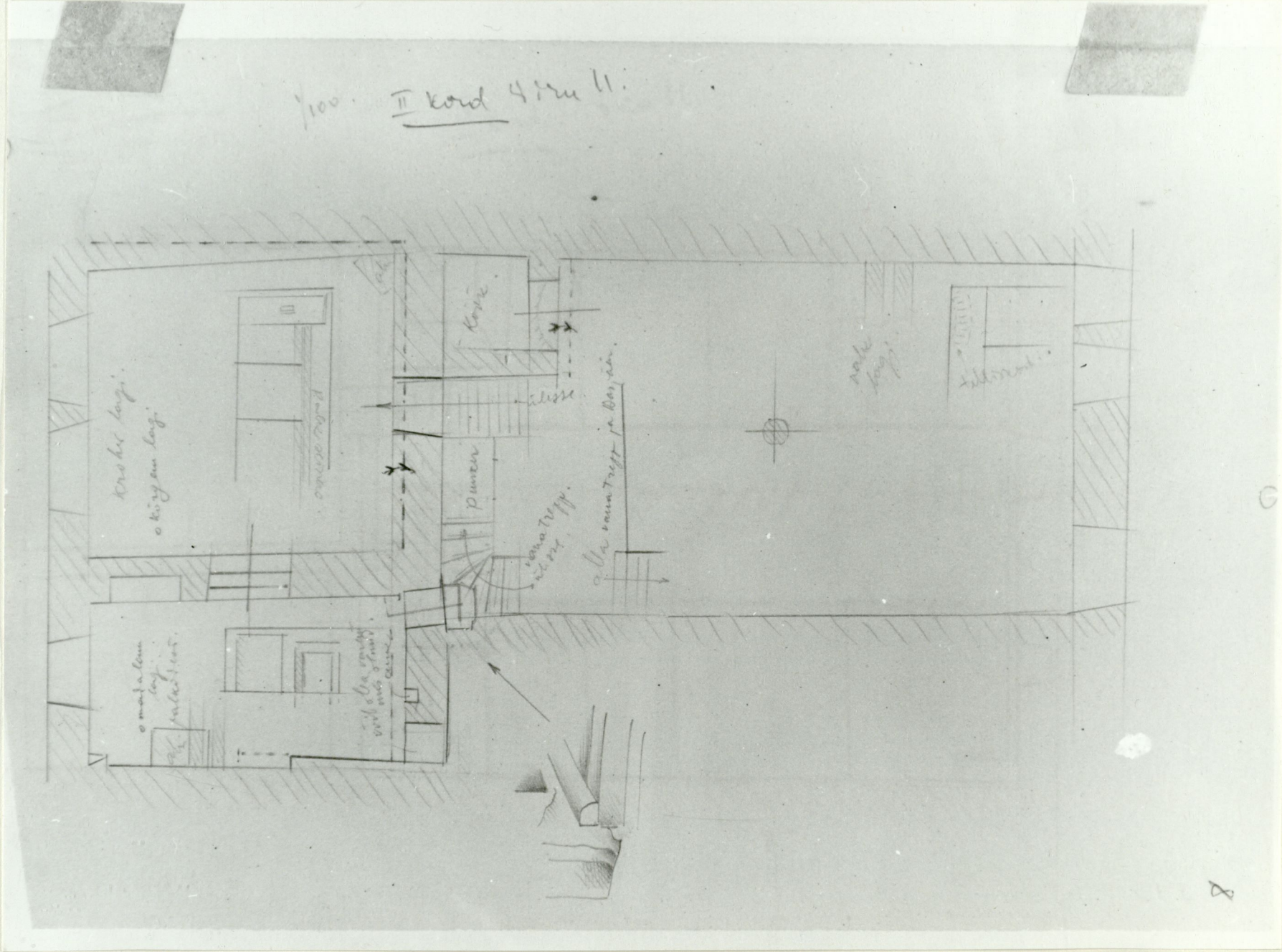
25

25

N-27098/2

26

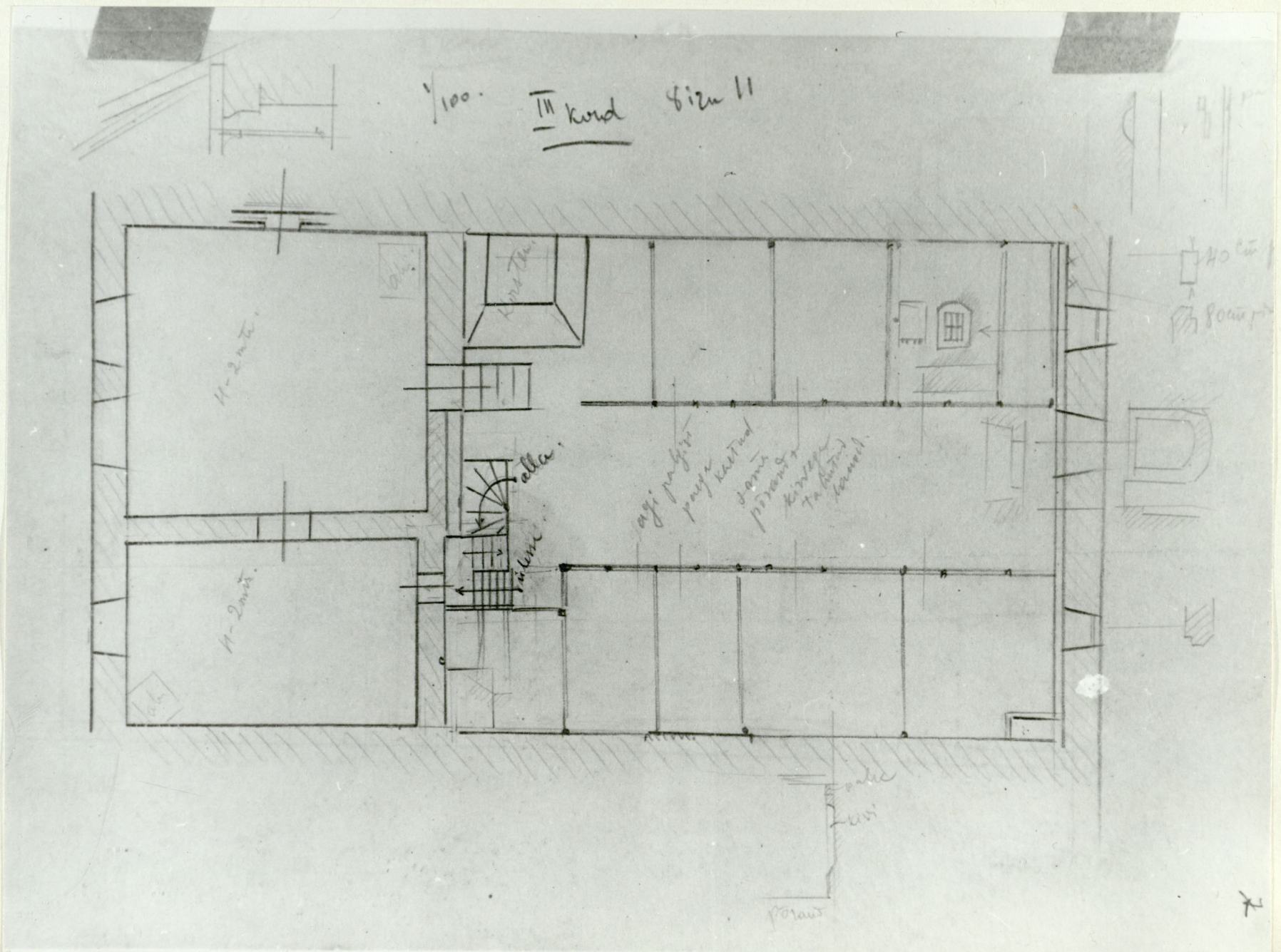
100. II kord 4 ru II.

2

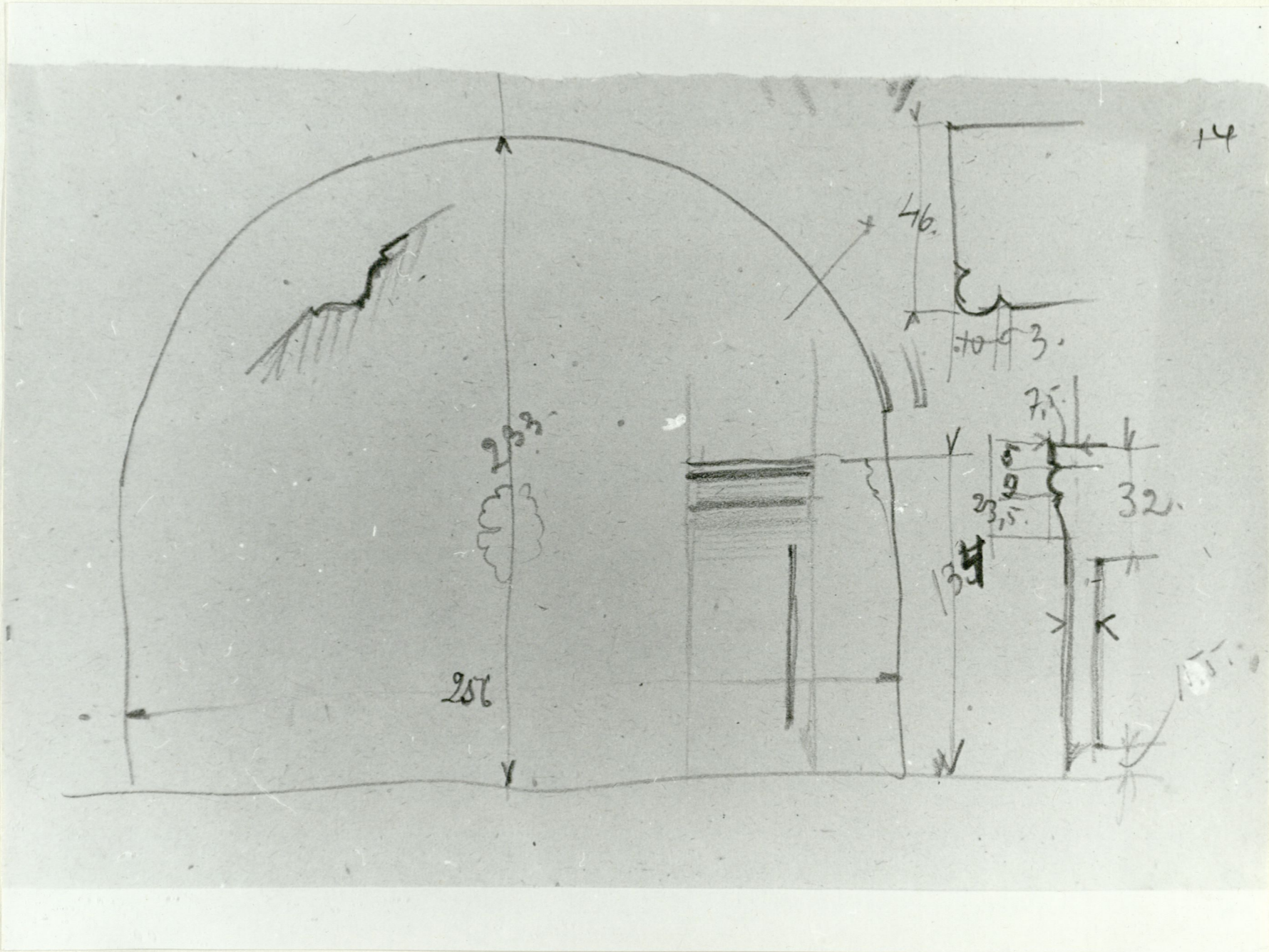
V/66048-N

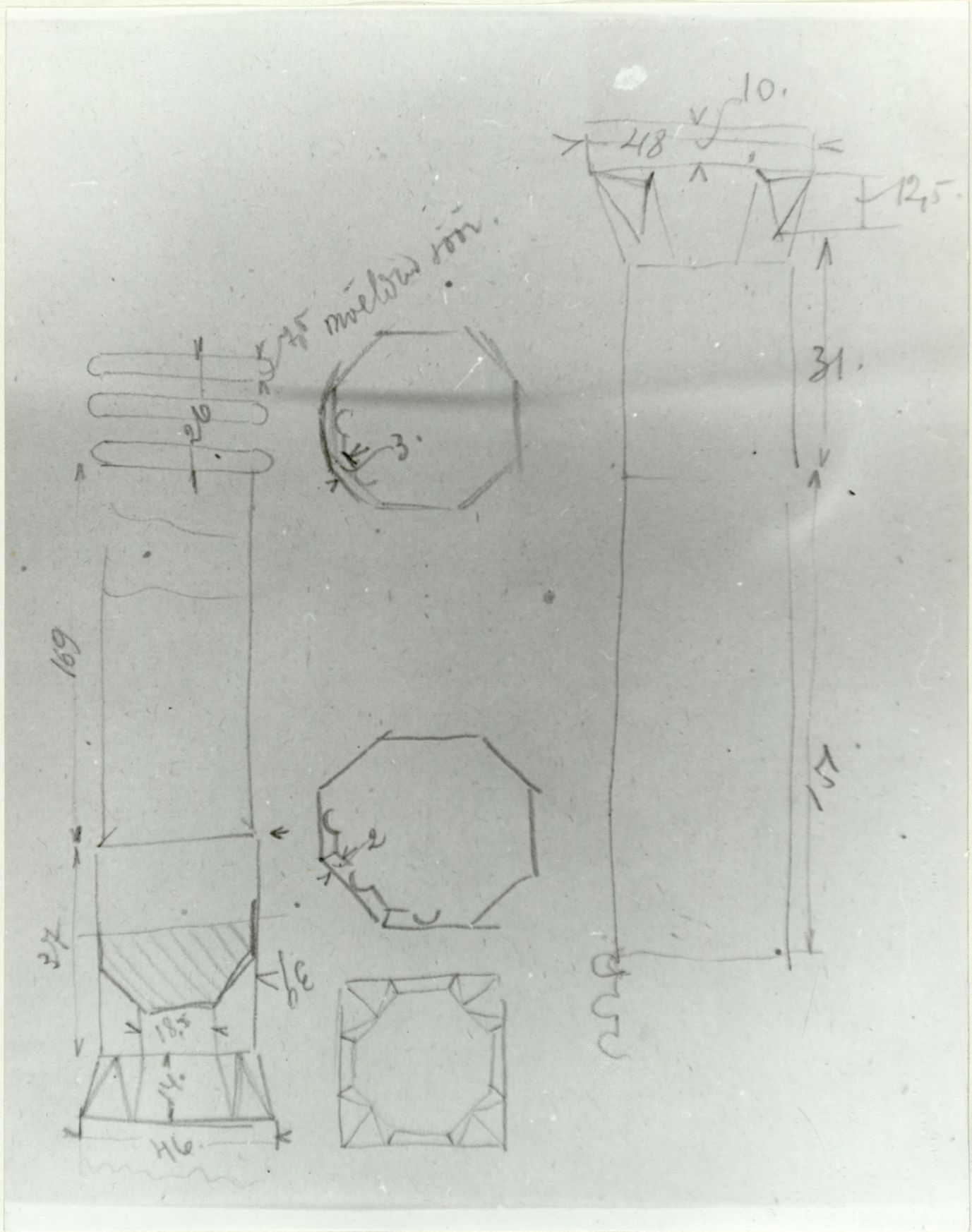
27

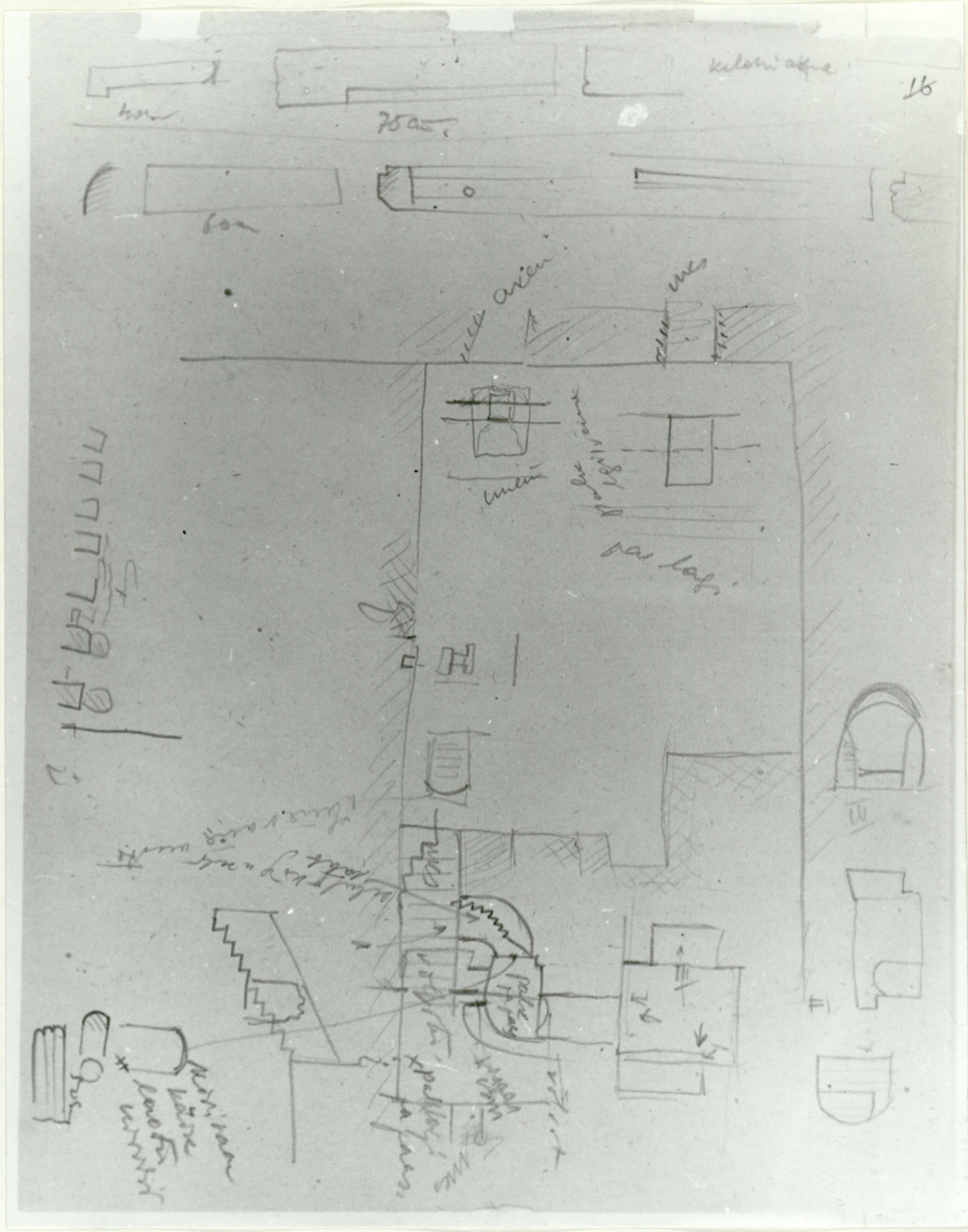
1/100. III kind size II

N-27 100/2

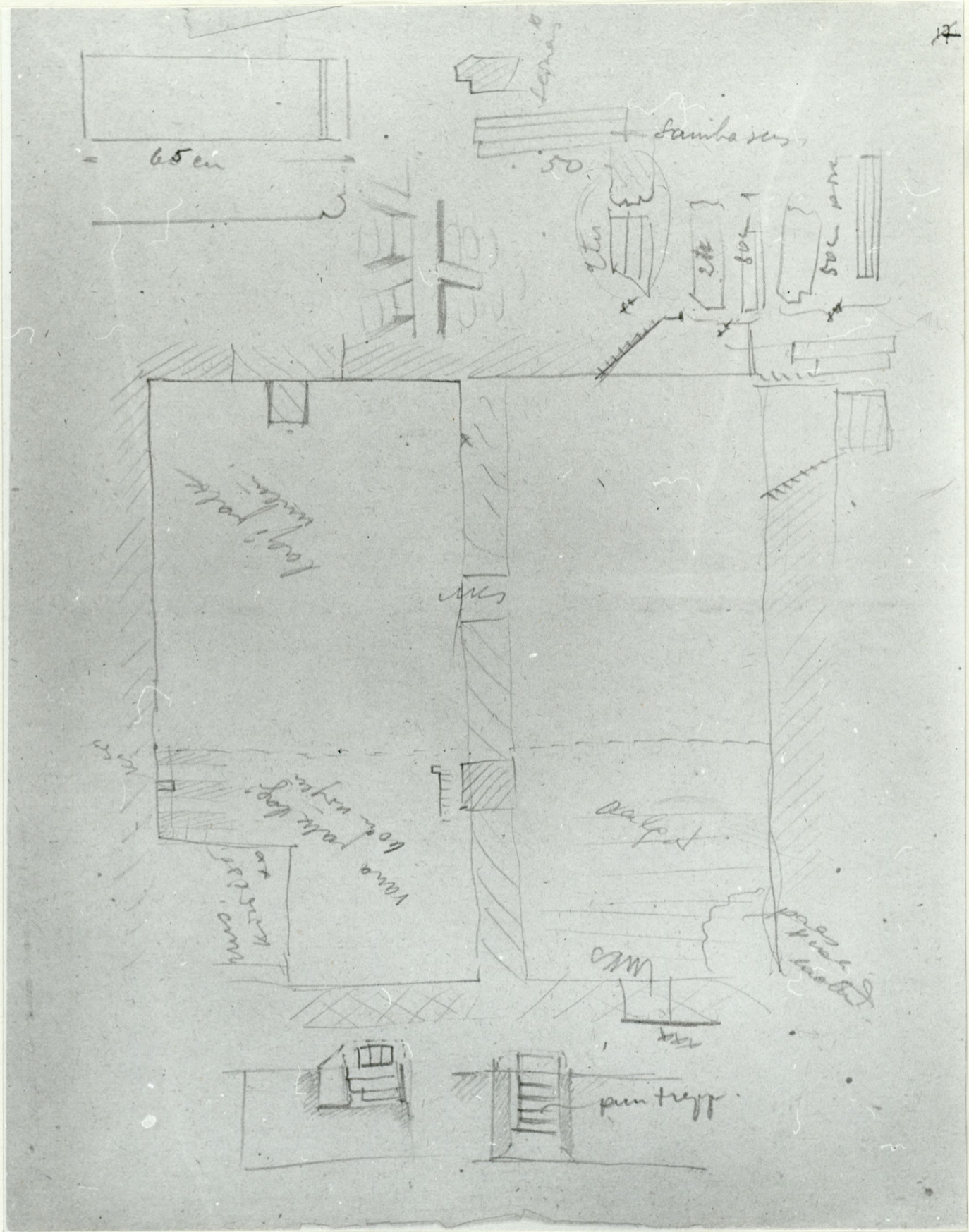

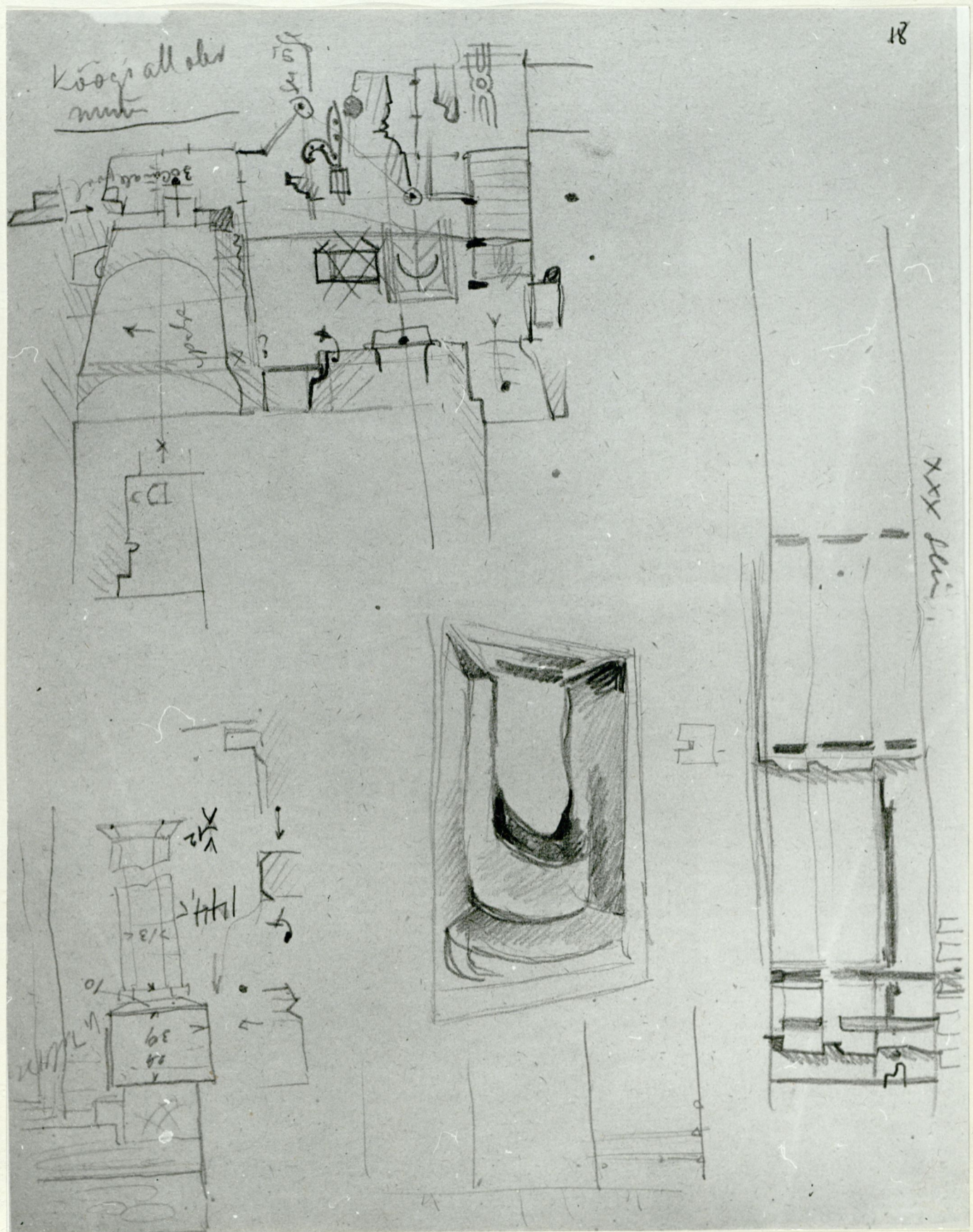
N-27404/1

N-27401/2

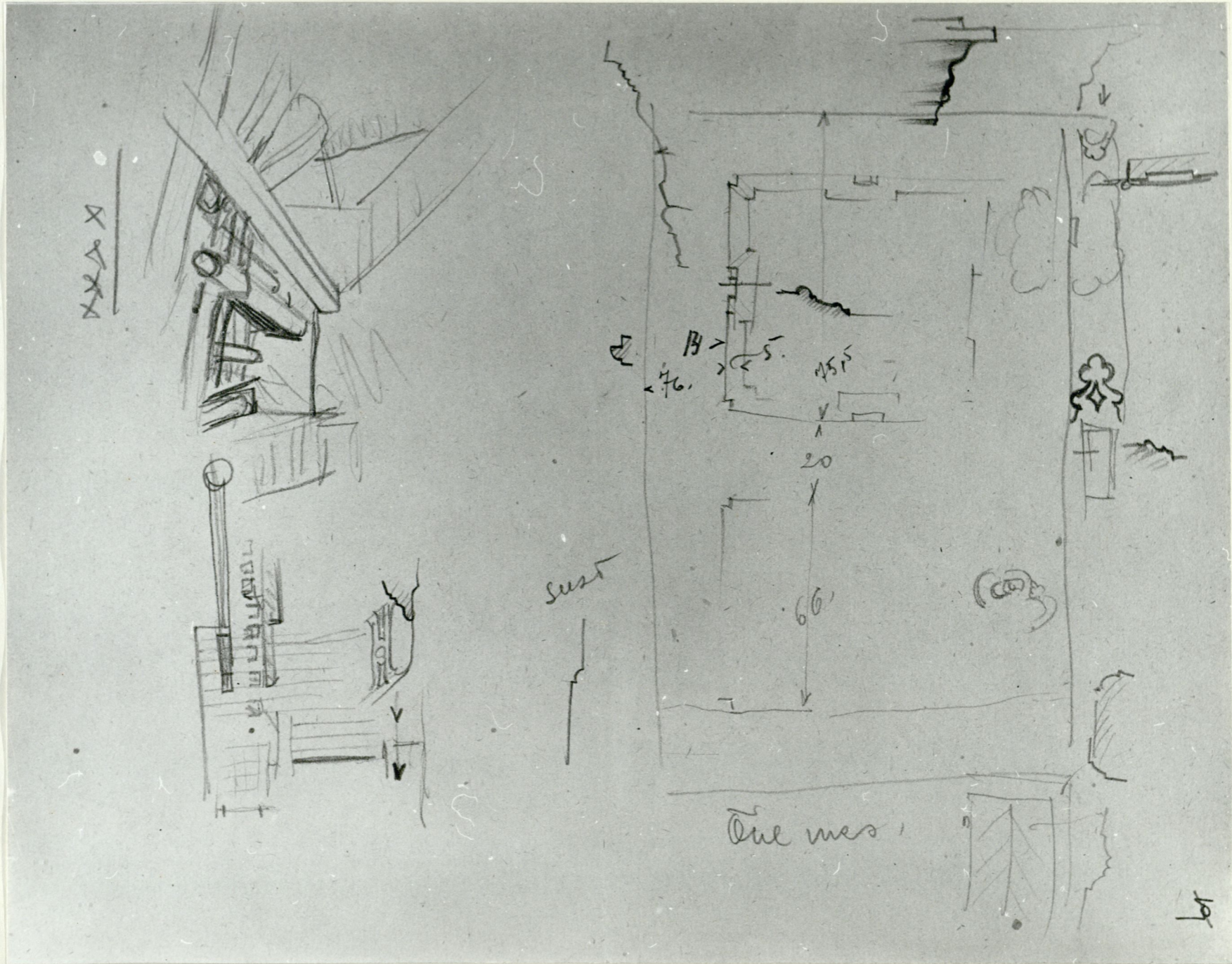
N-27102/1

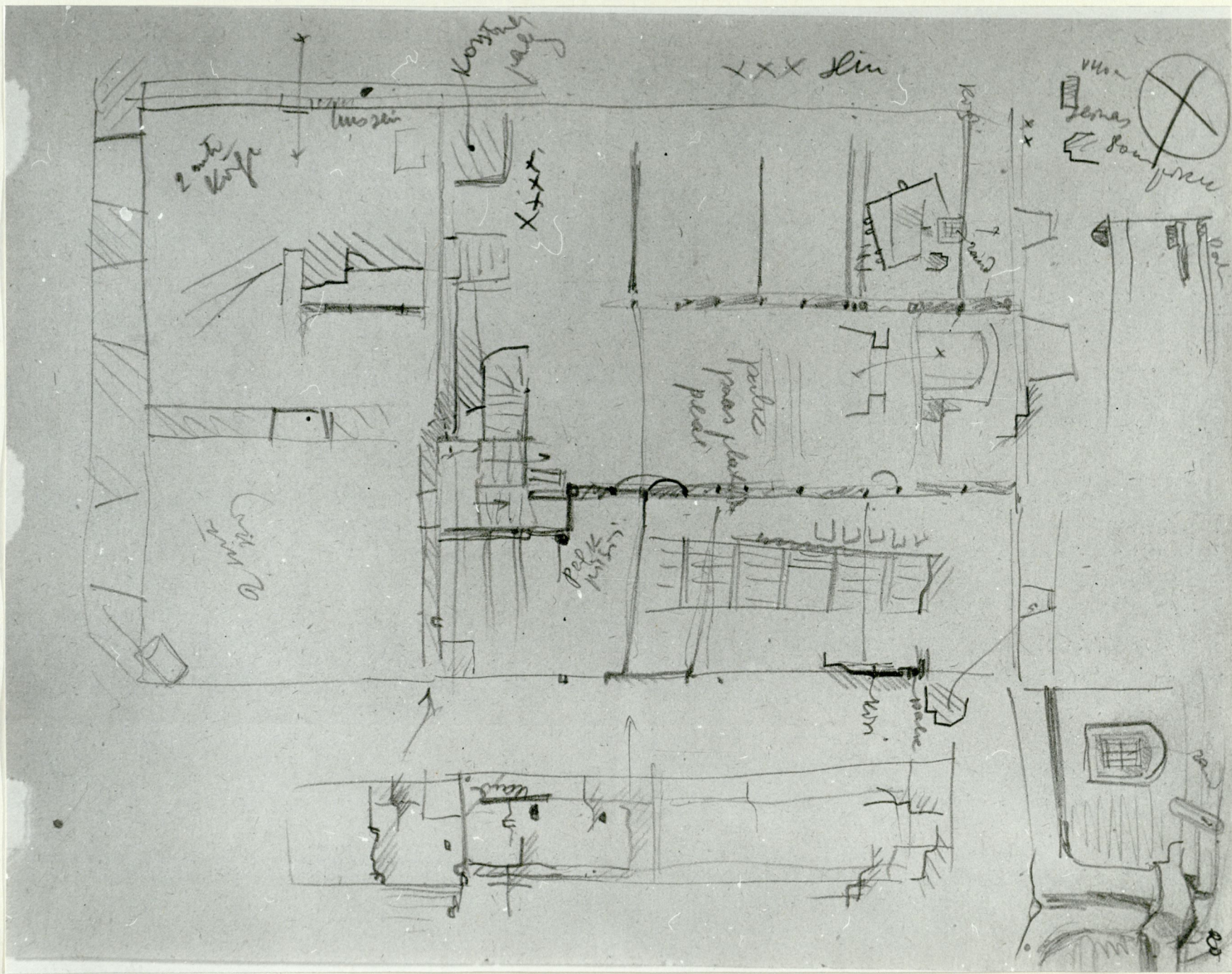

N-27102/2

N-27 103/1

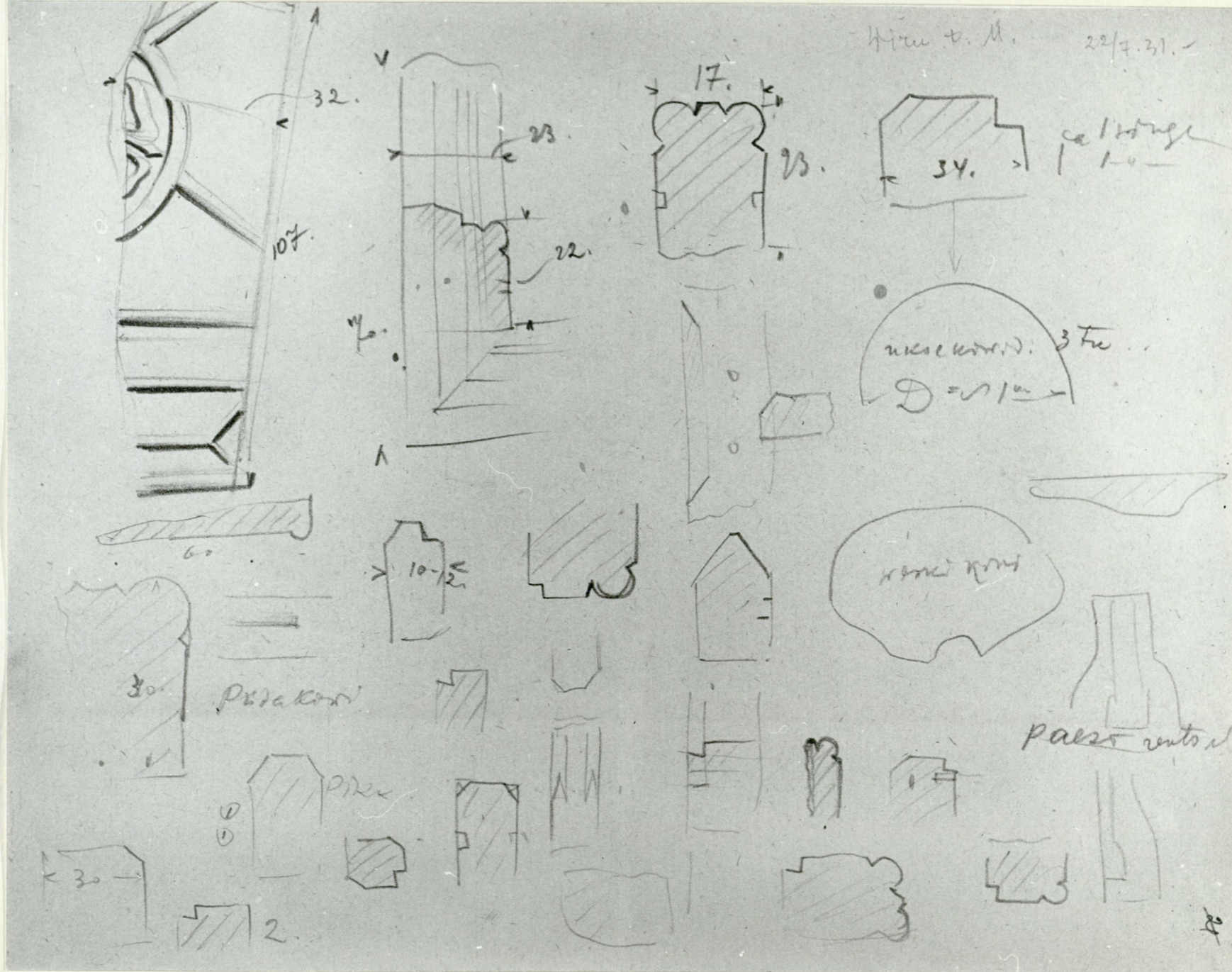
35

N-27103/2

N-27104/1

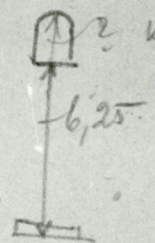

37

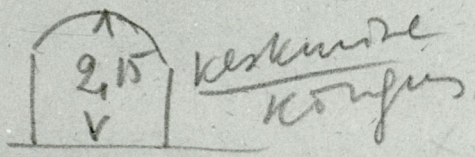
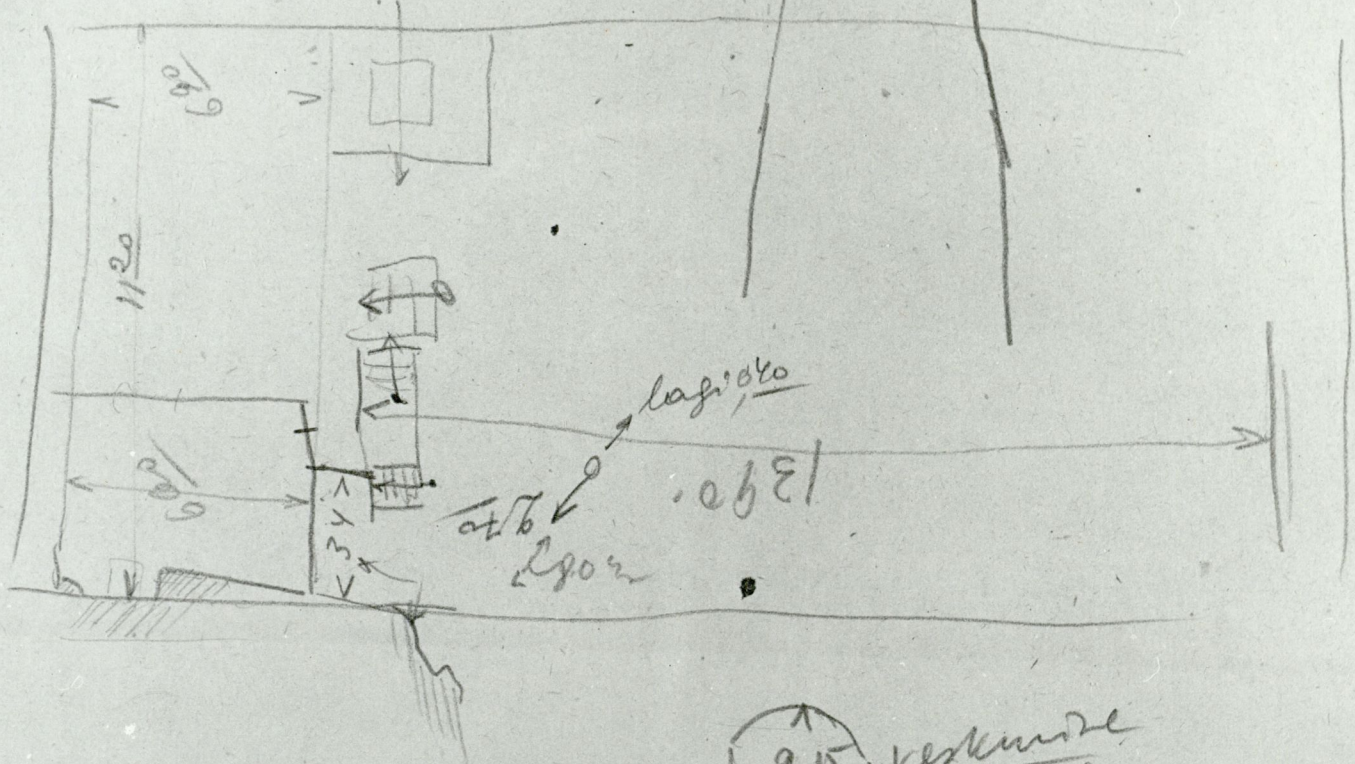
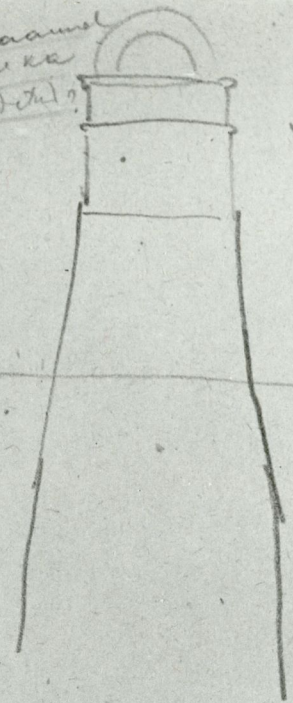
45

N-27104/2

Majanorgas

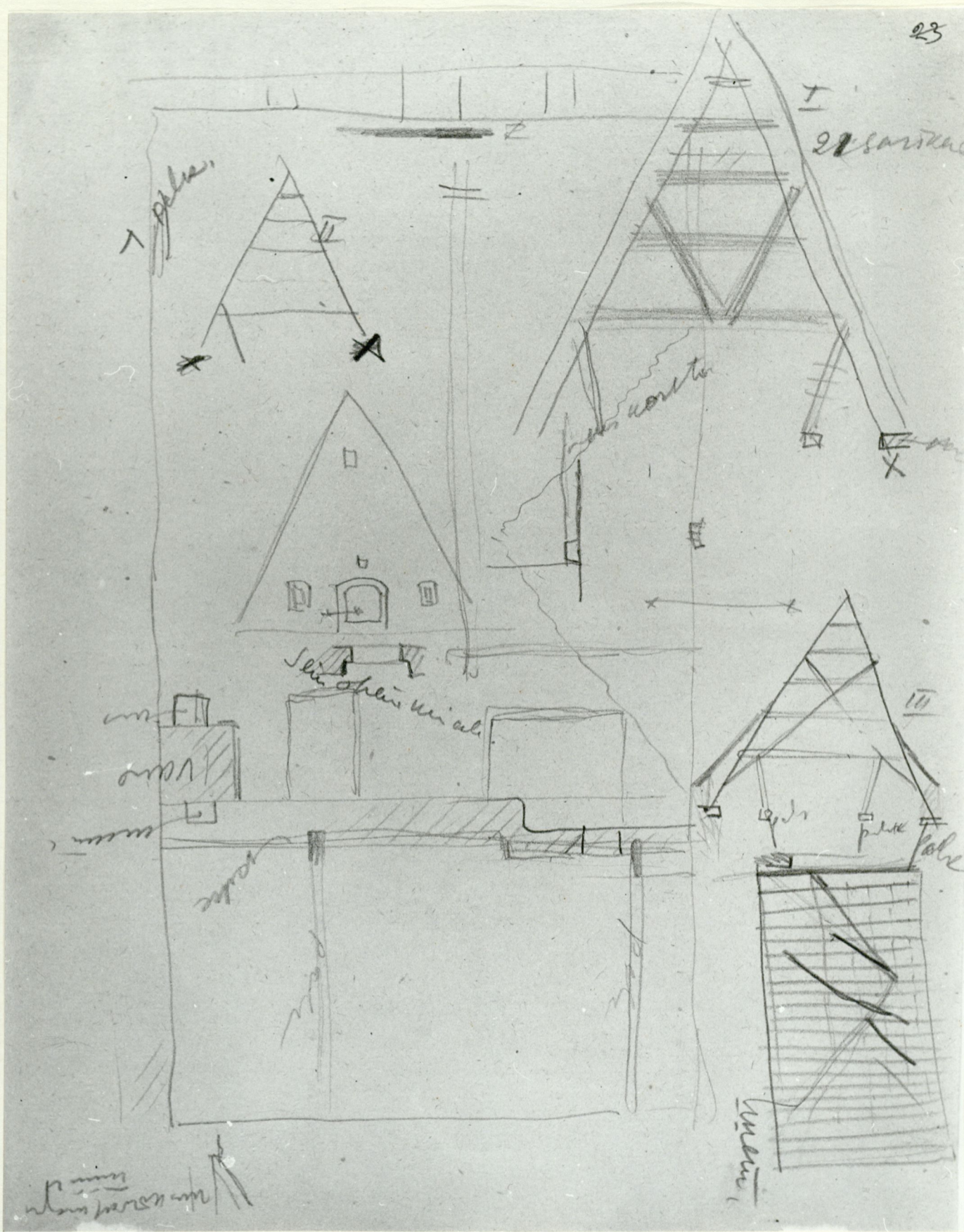
kaoti saamel
ruka
moo? (sh)?

38

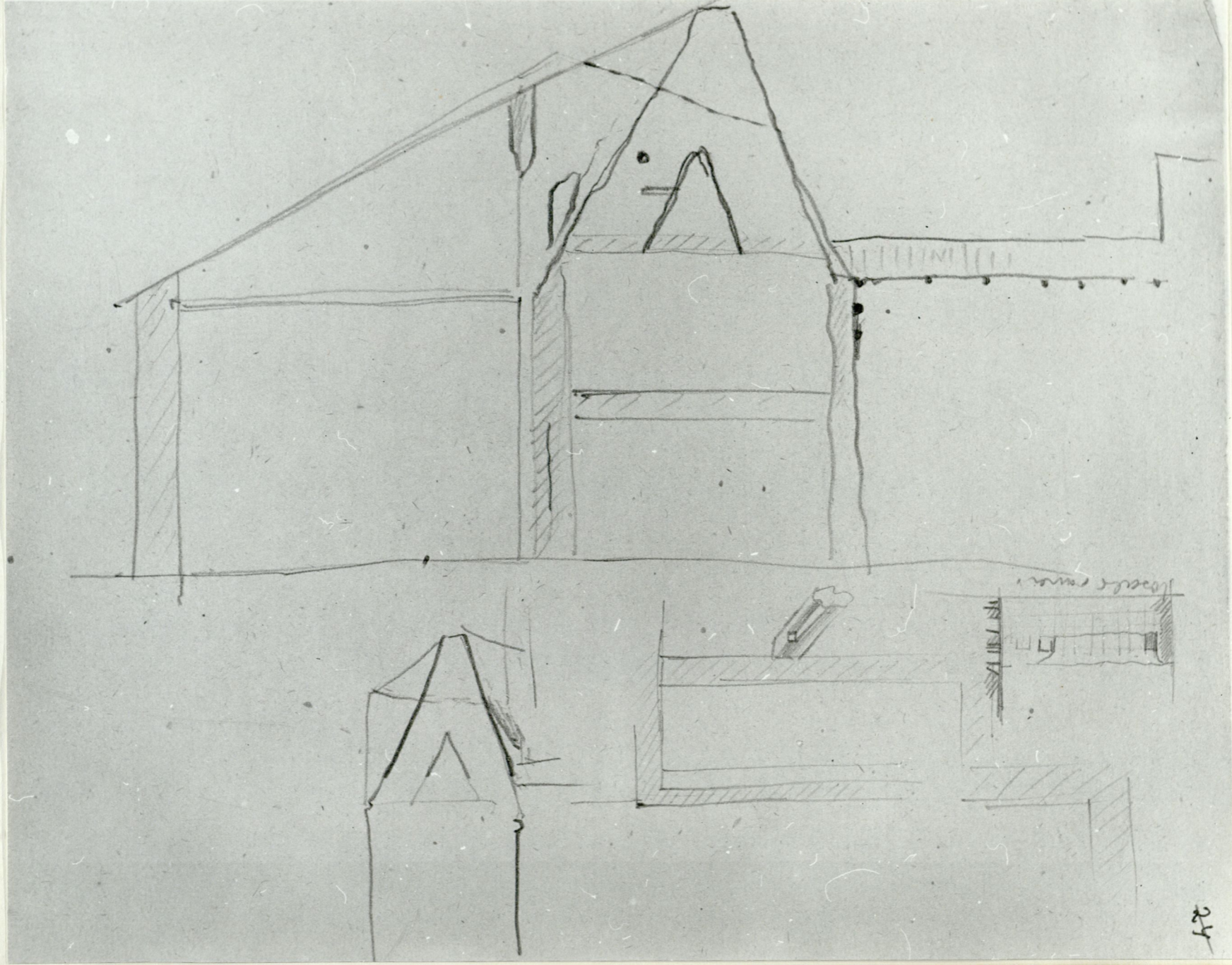
29

116

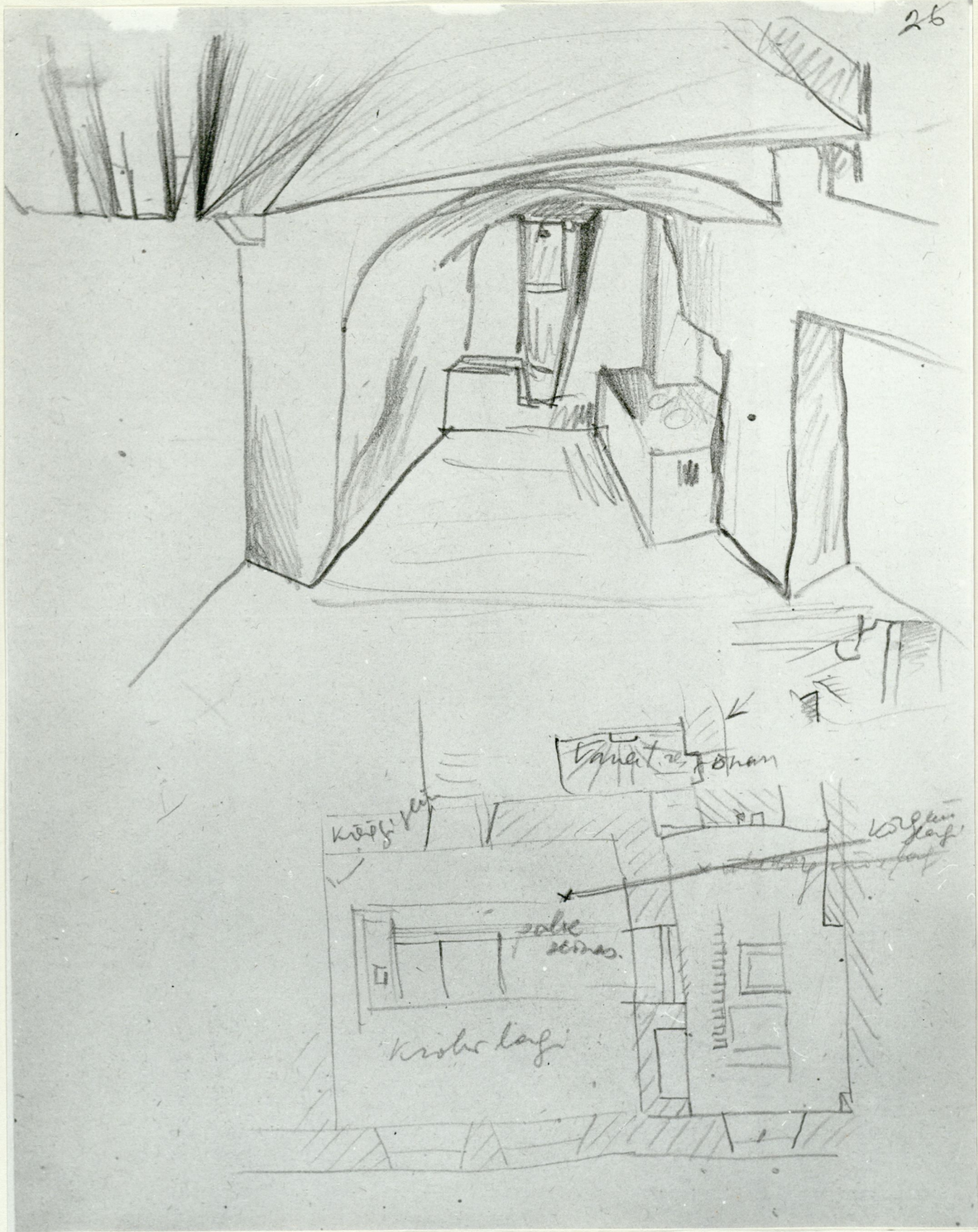
N-27105/1

N-27 405/2

410

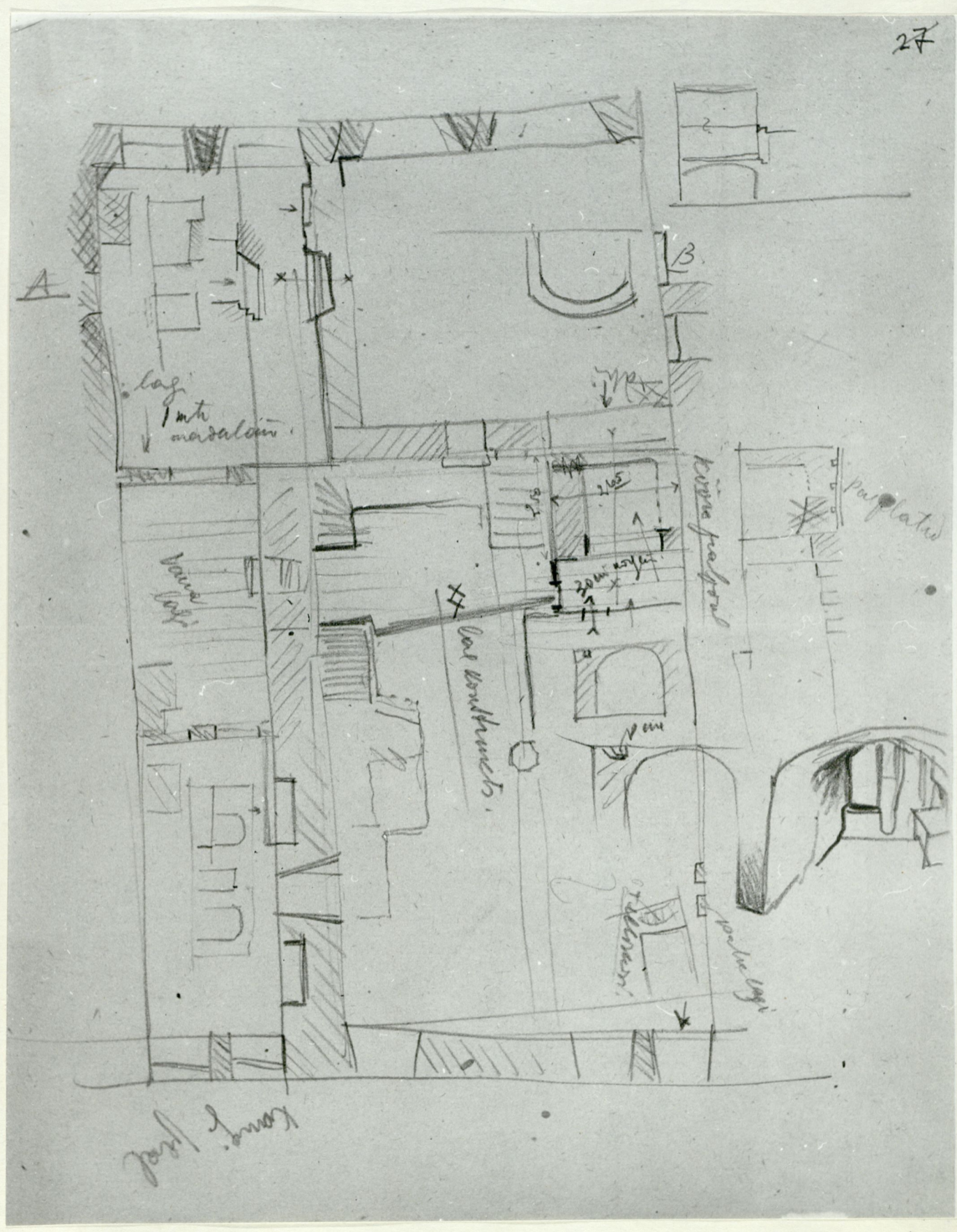
27

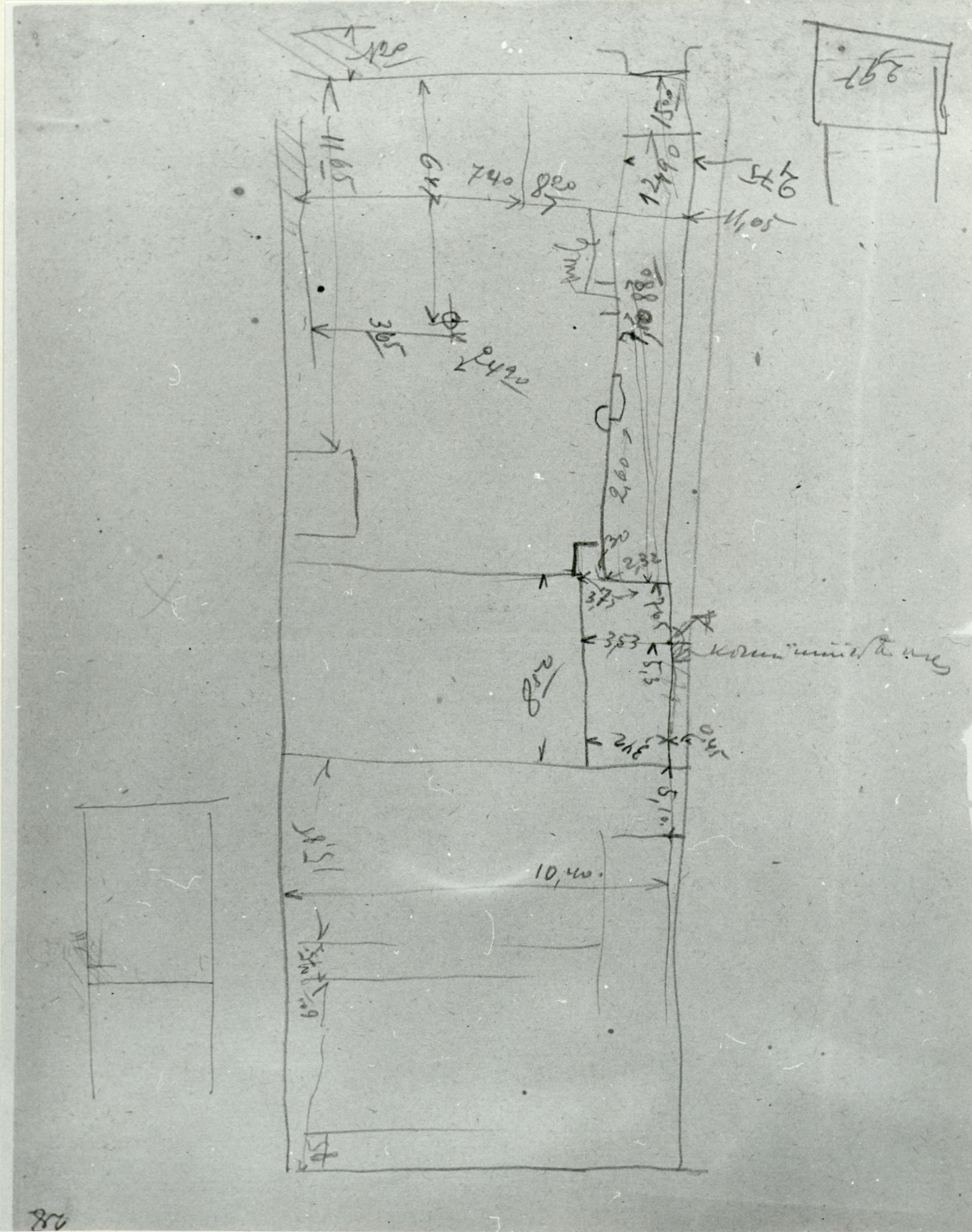
26

N-27106/2

42

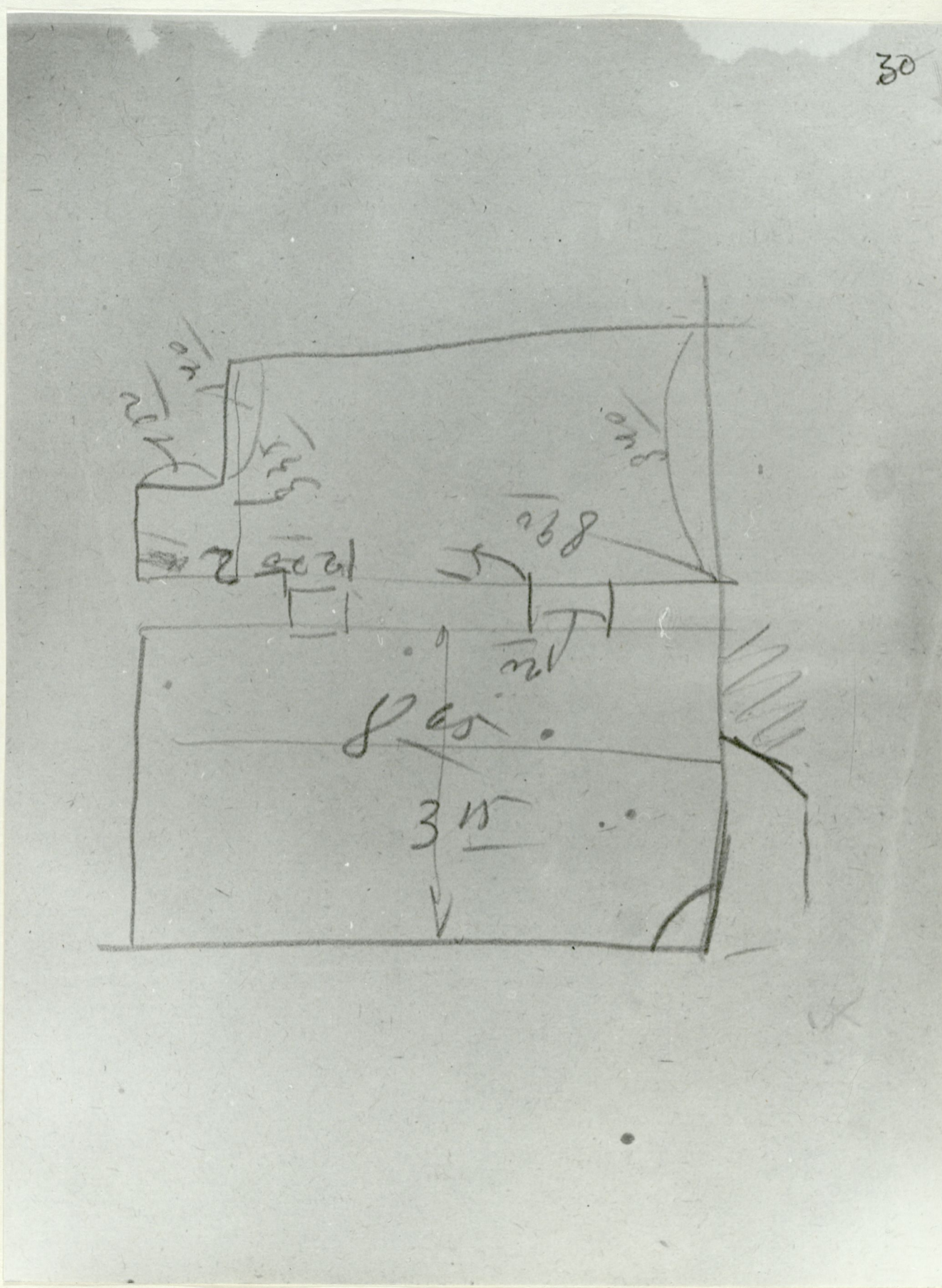

N-27 107/1

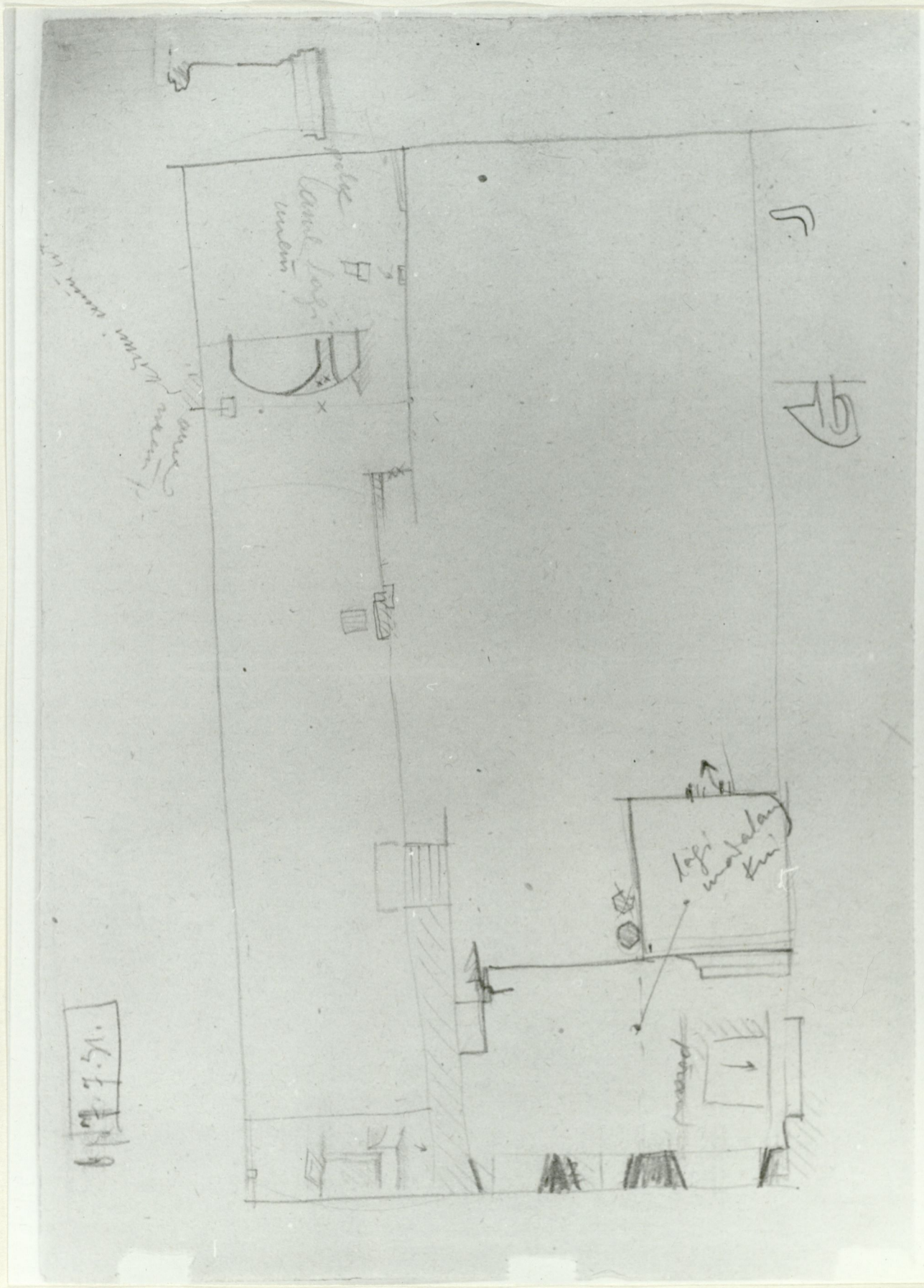

N-27407/2

30

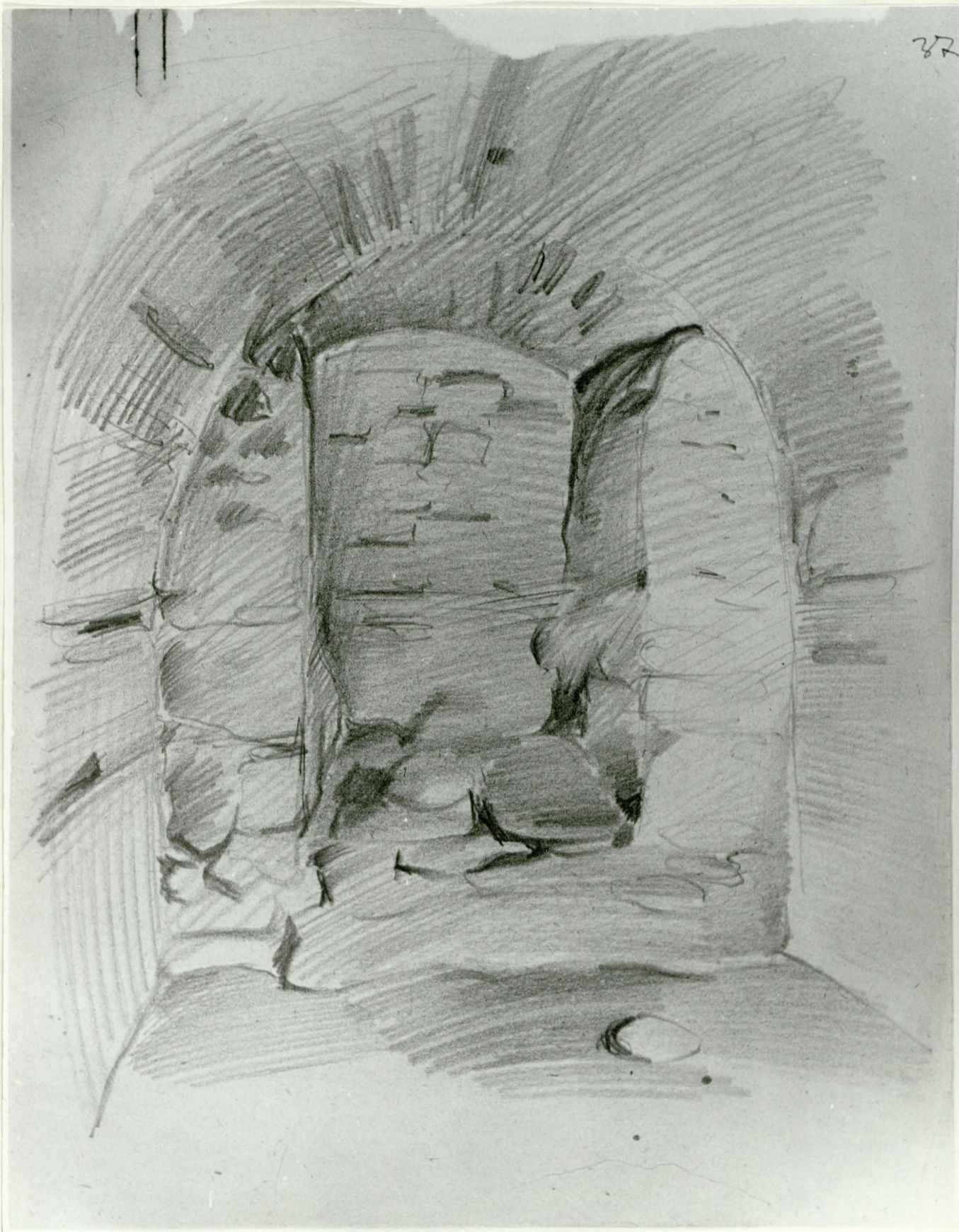
N-27108/1

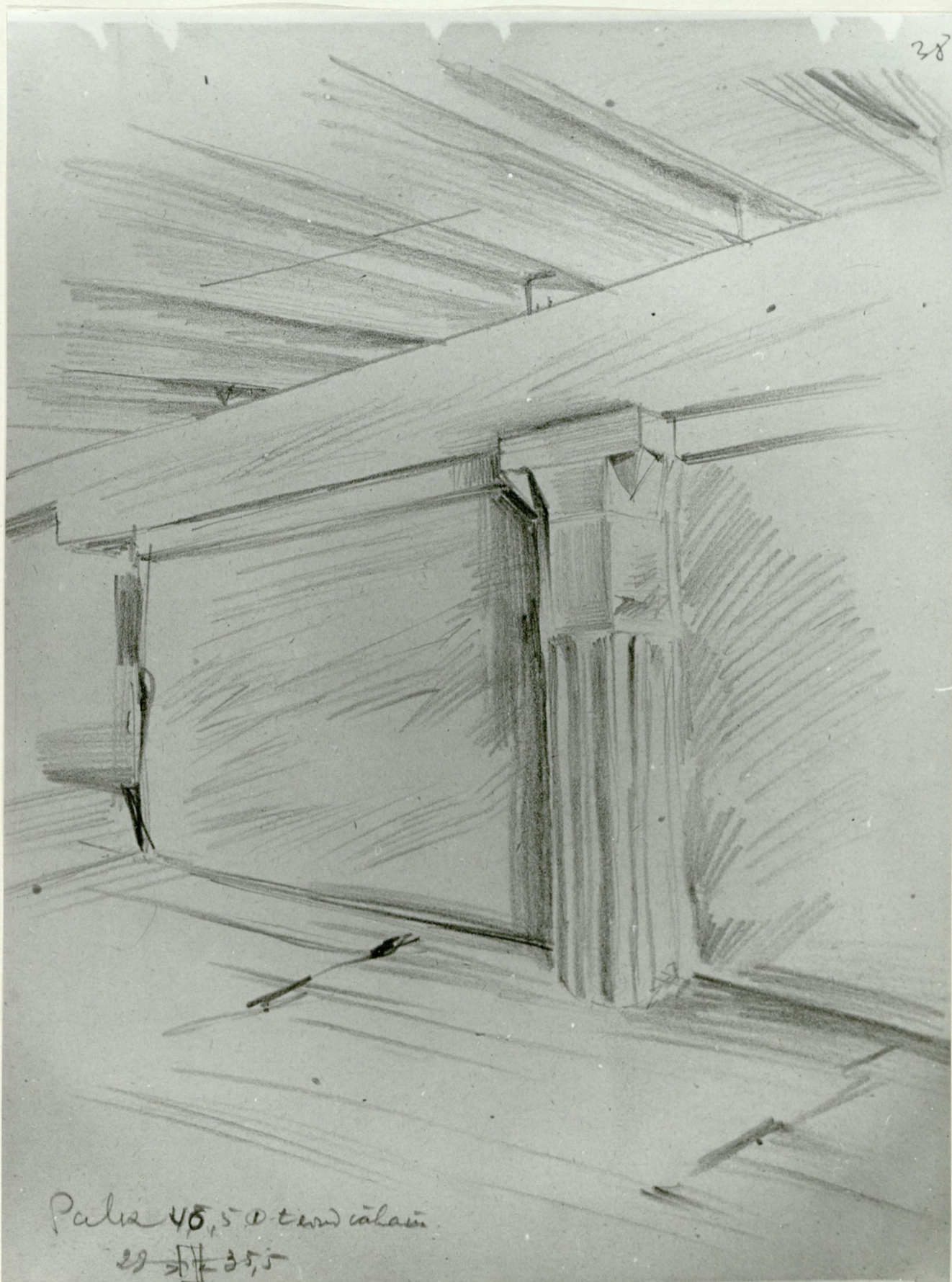
6/17/75

N-27409/1

4/7

N-27109/2

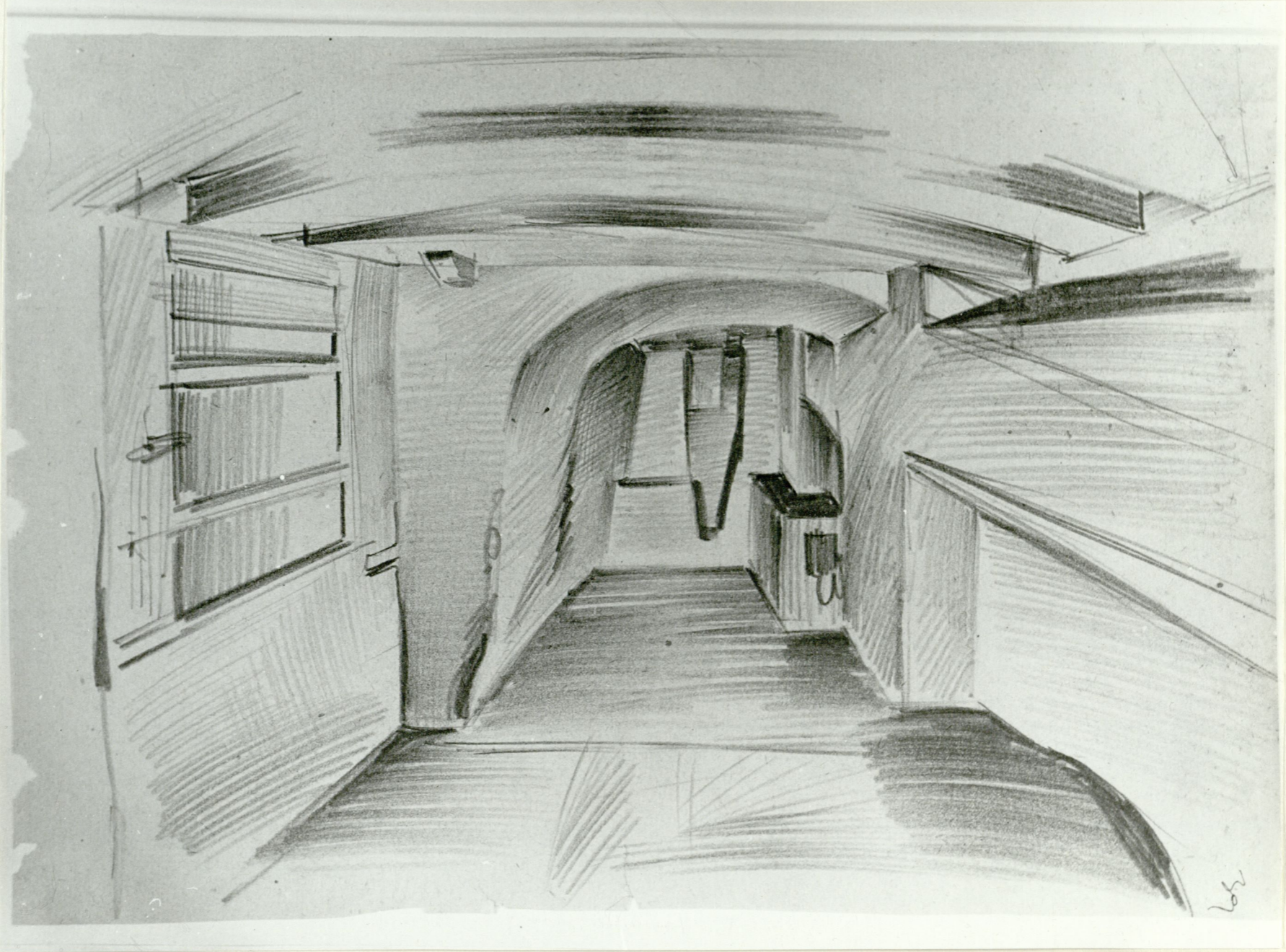
28

Palis 45,5 @ terväläin
 22 $\frac{1}{2}$ 35,5

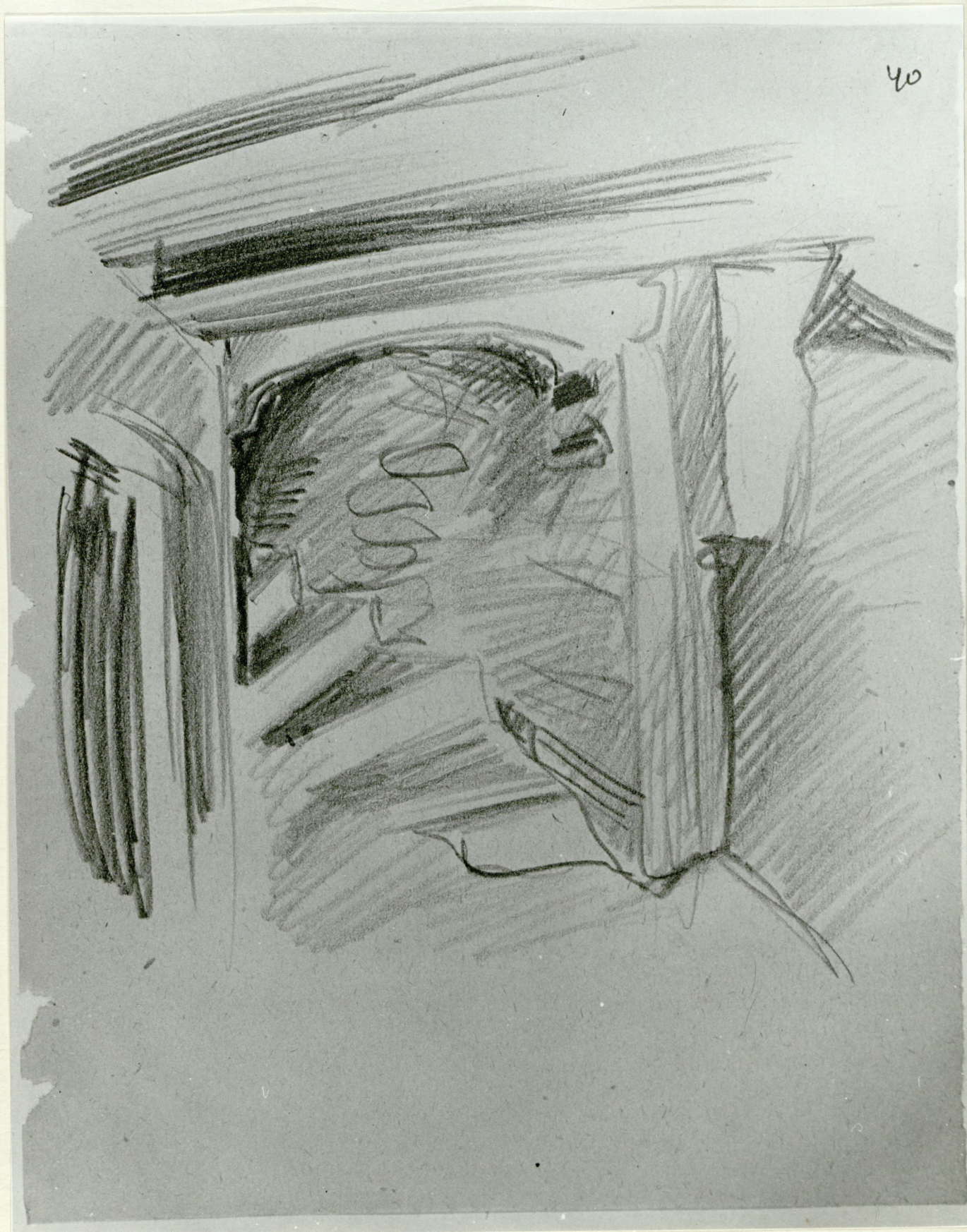
N-27410/1

49

N-27110/2

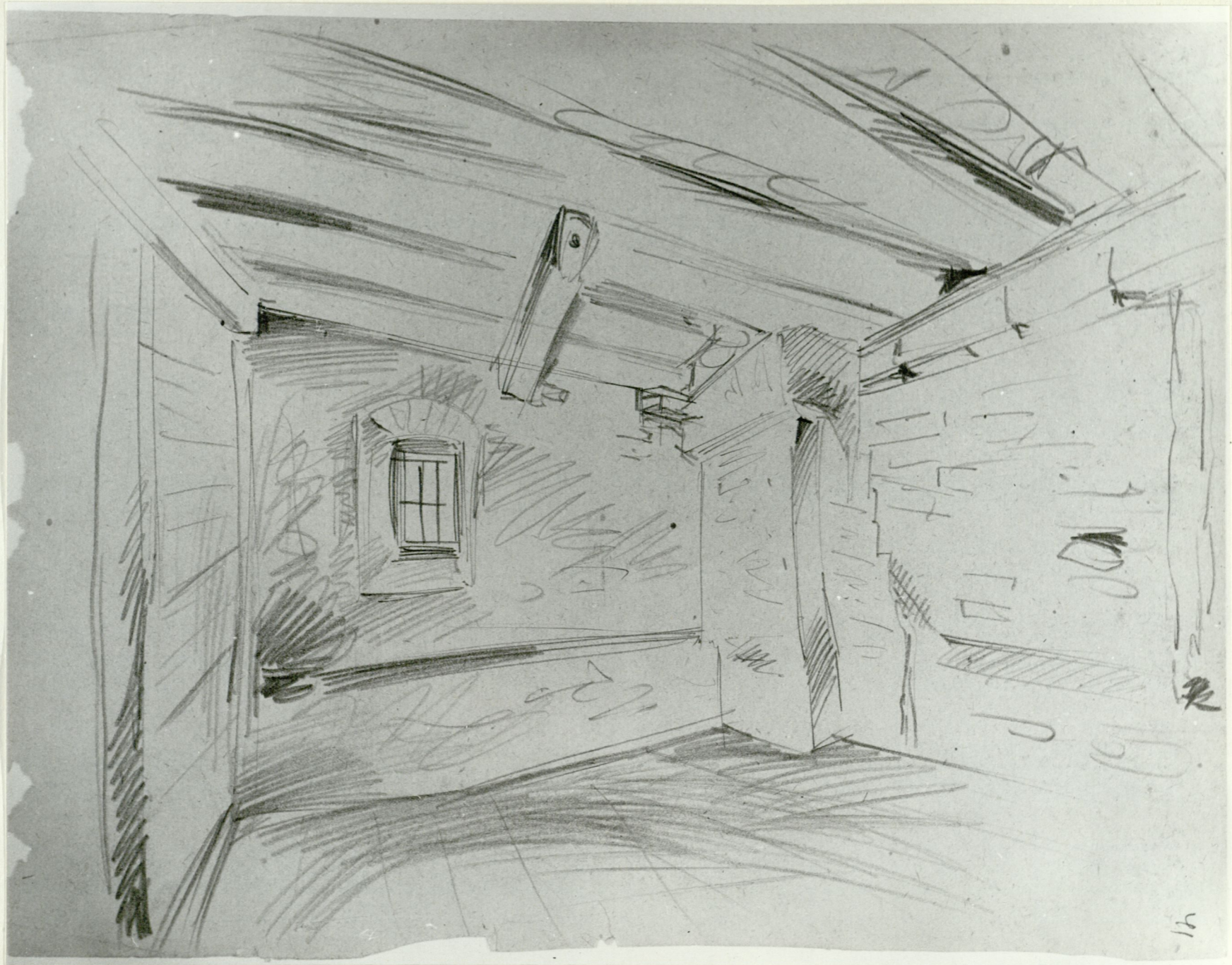
50

40

N-27111/1

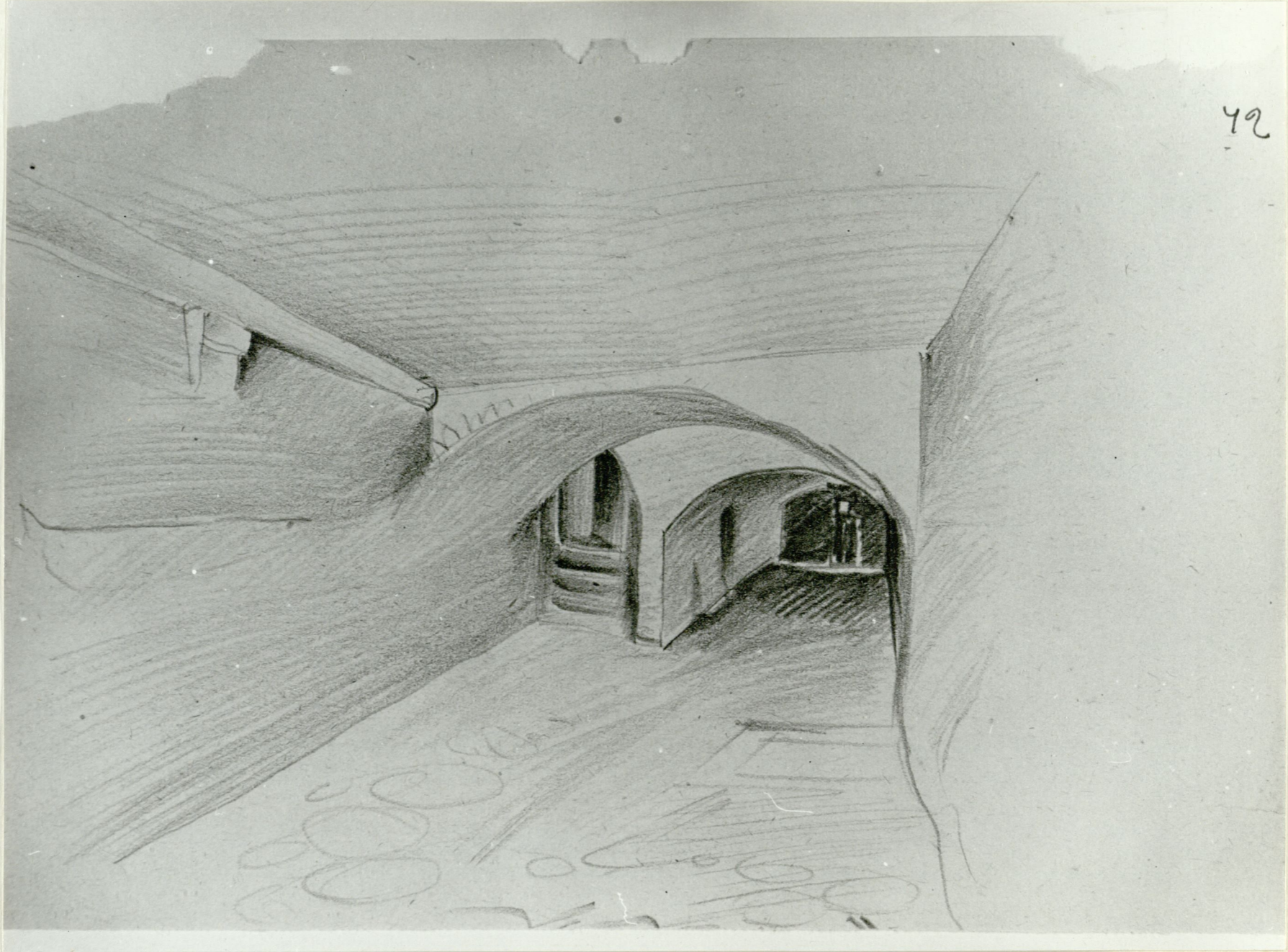
N-27 1111/2

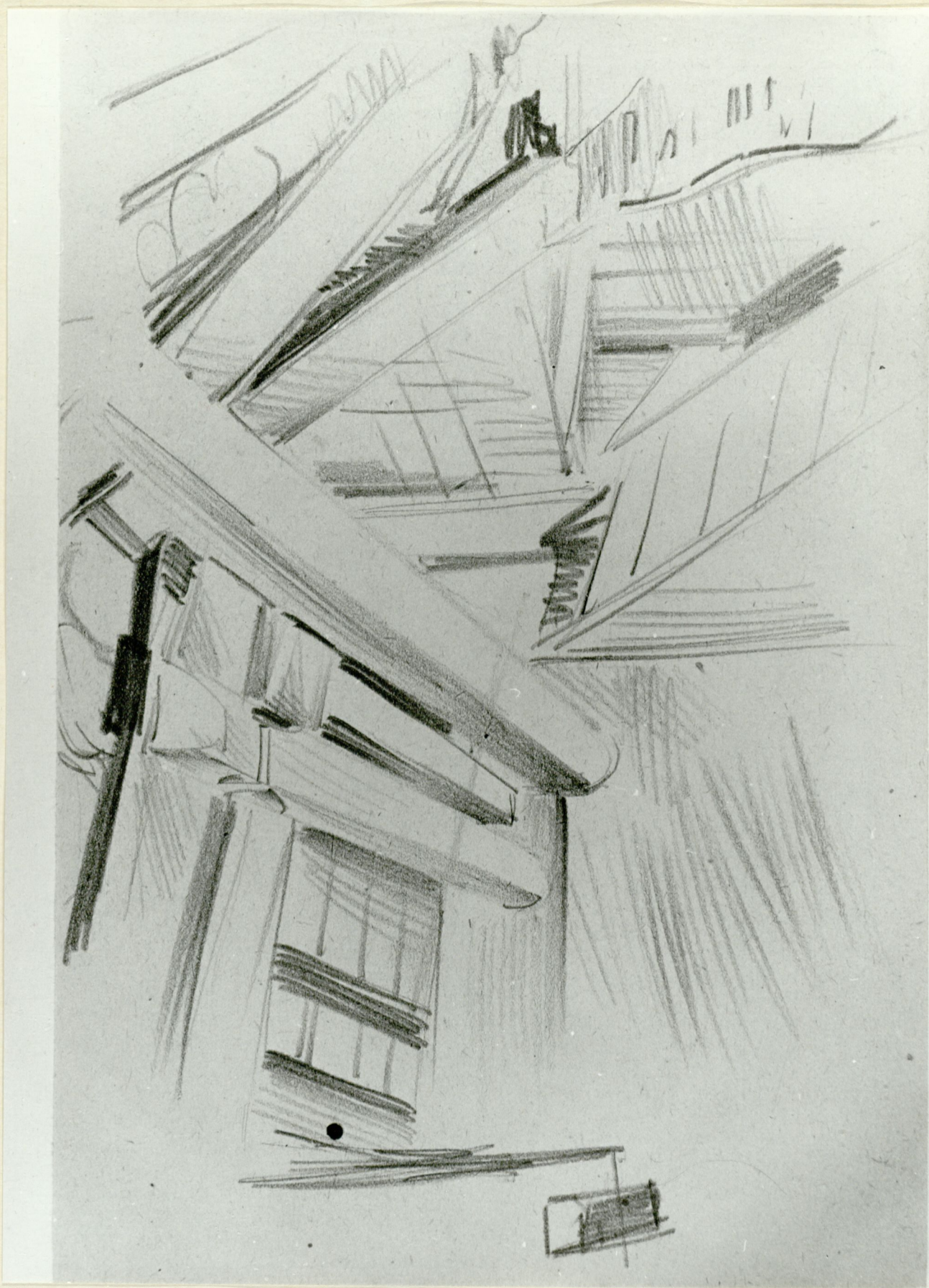
52

N-27112/1

53

42

N-27112/2